

**Міністерство освіти і науки України
Миколаївський національний аграрний університет**

**Навчально-науковий інститут економіки та управління
Обліково-фінансовий факультет**

Кафедра обліку і оподаткування

Аудит

***Збірник завдань для практичних занять і
самостійної роботи для здобувачів вищої
освіти ступеня «бакалавр» спеціальності
071 «Облік і оподаткування»
денної та заочної форм навчання***

**Миколаїв
2017**

УДК 336.225.674
ББК 65.262.3
А93

Друкується за рішенням науково-методичної ради Миколаївського національного аграрного університету від 26 квітня 2017 р., протокол № 8.

Укладач:

А. Г. Костирко – канд. екон. наук, старший викладач кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

І. П. Приходько – д-р держ. управління, професор, завідувач кафедри обліку, аудиту та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет;

А. С. Полторак – канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «АУДИТ»	5
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ І ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	9
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ	9
Практичне заняття 1. Суть і предмет аудиту	9
Практичне заняття 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	18
Практичне заняття 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання	24
Практичне заняття 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту	30
Практичне заняття 5. Планування аудиту	38
Практичне заняття 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	43
Контрольні тести модуля 1	50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	65
Практичне заняття 7. Аудит фінансової звітності	65
Практичне заняття 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	74
Практичне заняття 9. Підсумковий контроль	80
Практичне заняття 10. Реалізація матеріалів аудиту	84
Практичне заняття 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види	87
Контрольні тести модуля 2	91
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ	105
Практичне заняття 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти	105
Практичне заняття 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту	110
Практичне заняття 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту	113
Контрольні тести модуля 3	116
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	120
ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ	122
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	126

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Процеси глобалізації, які знаходяться в основі розвитку сучасних економічних відносин, мають своїм наслідком те, що необхідно мати єдині підходи для інформаційного забезпечення прийняття рішень користувачами фінансових звітів. У свою чергу таке інформаційне забезпечення повинно бути надійним, що досягається застосуванням стандартних підходів до проведення аудиту фінансових звітів суб'єктів господарювання.

Ринкові відносини в реформованому аграрному секторі АПК повинні підкріплюватися можливістю одержувати і використовувати всіма учасниками угод достовірну фінансову інформацію. Це актуалізує визначення науково обґрунтованих напрямів розвитку дієвої системи фінансово-господарського контролю. Об'єктивна потреба в набутті здобувачами вищої освіти нових знань з дисципліни контрольного спрямування, зокрема аудиту, обумовлює актуальність даних завдань.

Завдання для практичних занять з курсу «Аудит» розраховані на здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Метою курсу «Аудит» є опанування загальнотеоретичних, методичних аспектів аудиторської діяльності, а також набуття певного досвіду проведення аудиторської перевірки та надання супутніх аудиту послуг на конкретному підприємстві відповідно до Міжнародних стандартів аудиту.

Виконання практичних завдань з аудиту формують у здобувачів вищої освіти навички проведення аудиторської перевірки відповідно до Міжнародних стандартів аудиту оцінки фінансової стійкості ділових партнерів, що є однією з важливих умов підприємництва в умовах ринку.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти складати плани і програми проведення аудиту, знати порядок проведення перевірок і надання інших аудиторських послуг, права і обов'язки аудиторських фірм, відповідальність аудиторів та аудиторських фірм, проводити перевірки окремих видів діяльності і ресурсів, складати проміжні і загальні аудиторські висновки, письмові записи, пояснення, проекти наказів, розпоряджень по результатам аудиторських і контрольних дій.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «АУДИТ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

ТЕМА 1. Суть і предмет аудиту.

Загальні положення курсу. Предмет курсу «Аудит». Зв'язок аудиту з макро- та мікроекономікою, економікою підприємства, бухгалтерським обліком та економічним аналізом, статистикою та іншими дисциплінами.

Поняття аудиту та його сутність у ринкових умовах господарювання. Коротка історія аудиту у світі і в Україні. Етапи розвитку аудиту (підтверджуючий, системоорієнтований, ризикоорієнтований) та їх характеристика. Види аудиту та його відмінність від адміністративного контролю, ревізії. Предмет і об'єкти аудиту.

ТЕМА 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення.

Зміст Міжнародних стандартів аудиту. Характеристика Кодексу професійної етики аудиторів. Регулювання аудиторської діяльності в Україні. Саморегулювання – найважливіша умова забезпечення незалежності аудиту.

Суб'єкти аудиторської діяльності: аудитори та аудиторські фірми. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності: держава та професійні організації.

Аудиторська палата України, Спілка аудиторів України, Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, їх повноваження, функції та обов'язки. Сертифікація аудиторів. Термін чинності сертифікату та підтвердження професійної придатності аудиторів. Порядок отримання та скасування сертифікату.

Комп'ютерні інформаційні системи. Комп'ютеризовані методи аудиту.

ТЕМА 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Метод аудиторської діяльності. Ознаки та критерії оцінювання фінансової звітності. Вибір методів і прийомів аудиторської перевірки. Основне завдання аудиту. Види аудиторських завдань.

ТЕМА 4. Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту.

Поняття суттєвості та її оцінка. Послідовність застосування суттєвості на різних етапах аудиту. Суттєве та несуттєве відхилення. Обман та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють.

Підприємницький ризик та його характеристика. Поняття аудиторського ризику та його складові. Внутрішньо властивий ризик підприємства та фактори, що його обумовлюють. Ризик контролю, його визначення та складові. Ризик не виявлення. Залежність між ризиком контролю і ризиком не виявлення. Припустимий аудиторський ризик. Модель аудиторського ризику та її використання на практиці. Кількісна оцінка аудиторського ризику та правила, яких необхідно дотримуватись при її застосуванні.

Внутрішній контроль та його характеристика. Структура системи внутрішнього контролю. Середовище контролю та фактори, що його обумовлюють. Система бухгалтерського обліку на підприємстві – спеціальні перевірки, що виконуються персоналом підприємства. Вивчення та оцінка системи внутрішнього контролю. Документування результатів вивчення системи внутрішнього контролю. Тестування системи внутрішнього контролю.

ТЕМА 5. Планування аудиту.

Процес проведення аудиту та його стадії. Клієнти аудиторських фірм і критерії їхнього вибору. Суть, мета і завдання планування аудиту. планування аудиторської перевірки. Організація планування аудиторської діяльності. Види планування аудиторської діяльності (оперативне, поточне, стратегічне).

Етапи планування. Основні фактори, що впливають на процес планування. Загальний план аудиту, його зміст. Програма аудиту та її складові. Аудиторські процедури, їх призначення та види.

Планування аудиту в комп'ютерному середовищі.

ТЕМА 6. Аудиторські докази та робочі документи аудитора.

Аудиторські докази. Класифікація доказів. Основні умови збору доказів.

Прийоми і процедури отримання аудиторських доказів. Джерела аудиторських доказів. Основні фактори, які формують вимоги до аудиторських доказів. Вимоги до кількості та якості доказів. Залежність між аудиторськими доказами, ризиком та суттєвістю.

Поняття робочих документів аудитора. Мета складання робочих документів. Форма та зміст робочих документів. Фактори, які впливають на форму та зміст робочих документів аудитора. Вимоги до оформлення робочих документів аудитора. Права на робочі документи аудитора та порядок їх зберігання. Використання роботи інших фахівців.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

ТЕМА 7. Аудит фінансової звітності.

Якісні характеристики фінансової звітності та її користувачі. Основні процедури та методика перевірки обліку та фінансової звітності. Методика дослідження форм фінансової звітності. Аудит облікової політики. Аналіз стану та результатів діяльності підприємства при проведенні аудиту.

ТЕМА 8. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи.

Аудиторська звітність та її склад. Суть і структура аудиторського висновку. Безумовно-позитивний висновок, умови його представлення. Обставини для неподання безумовно-позитивного висновку: непевність та незгода. Модифіковані висновки: умовно-позитивний, негативний, відмова від надання висновку. Вимоги до стилю формування аудиторського висновку.

Аудиторські висновки спеціального призначення. Звіт аудитора перед замовником, його зміст, структура і форми.

ТЕМА 9. Підсумковий контроль.

Контроль якості аудиторських послуг. Політика і процедури контролю якості. Міжнародний стандарт контролю якості. Внутрішньофірмовий контроль якості аудиту. Зміст поняття «подальші події». Події після дати балансу.

ТЕМА 10. Реалізація матеріалів аудиту.

Рішення користувачів звітності за результатами аудиту. Повідомлення інформації з питань аудиту найвищому управлінському персоналу. Відповідальність суб'єктів аудиторської діяльності. Види відповідальності.

ТЕМА 11. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види.

Поняття про послуги аудиторських фірм та їхні види. Завдання з надання впевненості. Організаційне забезпечення аудиту. Методичне забезпечення аудиту. Супутні та інші послуги. Завдання з підготовки інформації. Заходи контролю якості до супутніх аудиту послуг.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ**ТЕМА 12. Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти.**

Внутрішній контроль на підприємстві, його види. Розуміння суб'єкту господарювання та його середовища та оцінка ризиків суттєвих викривлень. Система внутрішнього контролю. Об'єкти внутрішнього аудиту. Функції внутрішнього аудитора. Критерії оцінювання діяльності служби внутрішнього аудиту. Планування роботи внутрішнього аудитора. Складові програми проведення аудиторської перевірки внутрішнім аудитором.

ТЕМА 13. Методичні прийоми внутрішнього аудиту.

Способи і методичні прийоми внутрішнього аудиту. Вхідна і вихідна інформація. Інформаційне забезпечення процесу аудиту. Особливості внутрішнього аудиту за окремими напрямками господарювання і контролю. Організація роботи внутрішнього аудитора за окремими напрямками перевірок. Аудит стратегії функціонування підприємства в зовнішньому середовищі.

ТЕМА 14. Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту.

Узагальнення роботи внутрішнього аудитора. Аудиторський звіт. Аудиторський висновок. Види думки в аудиторських висновках внутрішнього аудитора. Робочі документи внутрішнього аудитора. Архів робочої документації. Розроблення та реалізація системи внутрішнього аудиту. Критерії оцінювання ефективності служби внутрішнього аудиту. Контроль, який проводиться внутрішніми аудитором за результатами перевірок.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ І ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ

Практичне заняття № 1

Тема: Суть і предмет аудиту

План

1. Становлення та розвиток аудиту в світі і Україні
2. Класифікація аудиту
3. Основні принципи аудиту, предмет та об'єкти аудиту
4. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності

Мета заняття:

- довести до здобувачів вищої освіти основні вимоги щодо підготовки до практичних занять;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з програмою самостійної роботи і формою звітування щодо неї;
- закріпити знання щодо теорій виникнення аудиту;
- сформулювати уявлення про періодизацію розвитку аудиту в світі і в Україні;
- проаналізувати зміст постулатів аудиту;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 1.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Обґрунтувати потребу розвитку аудиту в світі
2. Розкрити зміст поняття «аудит»
3. Охарактеризувати етапи розвитку аудиту
4. Навести і охарактеризувати постулати аудиту
5. Охарактеризувати види аудиту за об'єктами
6. Що є спільним і що відмінним між зовнішнім і внутрішнім аудитом?
7. Чи може аудит бути добровільним?
8. В яких випадках аудит є обов'язковим?
9. Що є предметом аудиту?

10. Розкрити поняття «об'єкт» і охарактеризувати об'єкти аудиту
11. Охарактеризувати етичні принципи аудиту
12. Дати характеристику методологічним принципам аудиту
13. Основні відмінності аудиту від інших форм фінансового контролю

Завдання 1.2

Пов'язати види звітності суб'єктів господарювання з її користувачами (табл. 1.1)

Таблиця 1.1 Основні користувачі інформації

Види звітності	Користувачі звітної інформації
1. Фінансова звітність	А. Менеджери підприємства
2. Податкова звітність	Б. Податкові органи
3. Внутрішня звітність	В. Правоохоронні органи у ході судово-бухгалтерської експертизи
4. Фінансова звітність та бухгалтерська інформація	Г. Інвестори, кредитори та інші зацікавлені особи
5. Спеціальна звітність	Д. Регулюючі органи (Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг)

Завдання 1.3

За наведеними нижче характеристиками визначити метод господарського контролю. Результати представити у вигляді таблиці.

Таблиця 1.2 Характеристика методів господарського контролю

Ревізія	Аудит	Судова-бухгалтерська експертиза	Інвентаризація

Вихідні дані:

1. Незалежна форма господарського контролю
2. Підставою для проведення є постанова органу слідства

3. Завданням є збереження державної власності, попередження і профілактика зловживань
4. Здійснюється на добровільних засадах
5. Мета – виявлення фактичної наявності об'єкта перевірки
6. Контроль примусовий, здійснюється за розпорядженням вищестоящих органів
7. Є слідчою дією, яка призначається після порушення кримінальної справи
8. Здійснюється для контролю за діяльністю матеріально відповідальних осіб
9. Здійснюється на договірних засадах
10. Діяльність посадової особи обмежується рамками матеріалів, надісланих йому слідчим
11. Проводиться тільки після здійснення господарської операції
12. Посадова особа не може здійснювати ніяких самостійних дій щодо збору і пошуку додаткових матеріалів
13. Посадова особа має право вилучати документи, опечатувати місця зберігання матеріальних цінностей, коштів і документів
14. Спосіб доведення протиправних дій осіб, проти яких порушено кримінальну справу
15. В результаті перевірки складається інвентаризаційний опис
16. Здійснюється за планом роботи контролюючого органу без погодження з керівником підприємства, що контролюється
17. Організація і регулювання здійснюється державними органами
18. Здійснюється тільки на державних підприємствах в обов'язковому порядку

Завдання 1.4

Проаналізуйте класифікацію аудиту за його об'єктами і поясніть, чим зумовлений такий поділ.

Таблиця 1.3 Класифікація аудиту за об'єктами

Основні характеристики	Види аудиту за об'єктами		
	?	?	?
Мета			
Користувачі			
Об'єкти аудиту			

Завдання 1.5

Визначити, які з нижчеперелічених підприємств і організацій підлягають обов'язковому аудиту:

1. ПАТ «Облплемсервіс».
2. Відкрите акціонерне товариство «Полтаванафтопродукт».
3. Аграрний технікум, що повністю фінансується з бюджету.
4. Недержавний пенсійний фонд «Час».
5. Довірчий фонд «Надія».
6. ДП НДГ «Ювілейний».
7. ПП «Трансекспрес».
8. Підприємство «ТНК» з іноземними інвестиціями, які складають 25%.

Завдання 1.6

Здійснити класифікацію об'єктів аудиту. Результати оформити у вигляді таблиці 1.4

Таблиця 1.4 Класифікація об'єктів аудиту за видами

Активи	Пасиви	Господарські процеси	Економічні результати діяльності	Організаційні форми управління	Методи управління	Функції управління
1	2	3	4	5	6	7
...						

Вихідні дані:

1. Поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом
2. Дебіторська заборгованість
3. Планування
4. Звітність
5. Основні засоби
6. Система мотивації праці
7. Пайовий капітал
8. Собівартість продукції
9. Обсяг виробництва продукції
10. Продуктивність праці
11. Реалізація продукції

12. Витрати виробництва
13. Грошові кошти
14. Проект впровадження автоматизації обліку
15. Рентабельність
16. Довгострокові зобов'язання
17. Організаційна структура виробництва
18. Резервний капітал
19. Внутрішній аудит
20. Структура апарату управління
21. Ефективність використання ресурсів
22. Запаси
23. Бізнес-план
24. Система стимулювання виробництва
25. Облік
26. Векселі видані
27. Необоротні активи
28. Контроль

Завдання 1.7

Використовуючи дані таблиці 1.5, проаналізуйте подані етичні правила аудитора і віднесіть їх до групи зобов'язувальних чи заборонних. Результати дослідження оформите у вигляді таблиці.

Таблиця 1.5 Зобов'язувальні та заборонні етичні правила

Ситуації	Зобов'язувальне чи заборонне
1	2
Підвищувати кваліфікацію, підтверджуючи це екзаменами	
Відмовлятися від навчання, що проводиться за вимогою аудиторської фірми	
Розривати в ході перевірки трудовий договір з фірмою	
Володіти акціями та облігаціями або бути співвласником фірми, в якій проводиться аудит	
Сприяти укріпленню і зростанню власності клієнта	
Розголошувати розмір своєї заробітної плати	
Здати всі документи, що пов'язані з аудиторською перевіркою, після її завершення	

Продовження табл. 1.5

1	2
Використовувати свої відносини з клієнтом у своїх власних цілях, а також скористатися із знання комерційної таємниці у власних інтересах	
Надавати послуги, що виходять за межі його професійної компетенції	
Відмовити клієнтові в наданні послуг, що сприятимуть порушенням фінансово-господарської діяльності	
Обговорювати з клієнтом умови оплати праці і вести грошові розрахунки з ним	
Повідомляти будь-яку інформацію про фінансово-господарську діяльність клієнта (крім визначених законодавством випадків)	
Включати до договору про аудит перелік адміністраторів підприємства, яким аудитор може повідомляти отримані в ході перевірки відомості	
Працювати в суворій відповідності із законодавчими нормами, теперішнім етичним кодексом і укладеними договорами	
Визнати за аудиторською фірмою право одностороннього розірвання з ним трудового договору	
Рекомендувати клієнтові у випадку знаходження господарчих та карних порушень зробити відповідну заяву до судово-слідчих органів	

Завдання 1.8

Рей, власник невеликої компанії, попросив Холмса, сертифікованого аудитора, провести аудит компанії. Рей сказав Холмсу, що аудит повинен бути завершений до того часу, коли буде необхідно подавати фінансову звітність, яка пройшла аудит, до банку як частину документації на одержання кредиту. Холмс відразу прийняв пропозицію та дав згоду надати аудиторський висновок протягом 3 тижнів. Рей погодився заплатити Холмсу обговорену суму плюс премію, якщо кредит буде надано.

Холмс найняв двох студентів, які вивчають бухгалтерський облік, для проведення аудиту та декілька годин розповідав їм, що вони повинні робити. Холмс попередив студентів, щоб вони не витрачали часу на вивчення системи внутрішнього контролю, а замість того

сконцентрували свою увагу підтвердженні точності цифр рахунків Головної книги та на сумуванні даних бухгалтерських проводок і фінансових звітах компанії Рея. Студенти виконали інструкції Холмса та через 2 тижня передали Холмсу фінансові звіти, в яких не було відміток про перевірку. Холмс продивився звіти та підготував безумовний аудиторський висновок. Цей документ не містив посилань на загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку та на відповідне застосування цих принципів.

Необхідно:

Охарактеризуйте загальноприйняті принципи аудиту та вкажіть яким чином дії Холмса призвели до порушення відповідності щодо кожного стандарту.

Результати оформіть у вигляді таблиці.

Таблиця 1.6 Порівняння загальноприйнятих принципів аудиту із діями Холмса

Дії Холмса, що привели до порушення	Короткий зміст загальноприйнятих принципів

Завдання 1.9

Розгляньте наведені ситуації і вкажіть, чи порушуються принципи професійної етики. Якщо так, то які саме.

1. Аудитор фірми «Поділля-Аудит», що здійснював перевірку АТ «Корпус», в минулому році надав інформацію про результати перевірки аудиторю фірми «Аудит-Плюс», що здійснює перевірку АТ в цьому році без згоди на це клієнта.

2. Аудиторська фірма придбала канцтовари на правах дилера.

3. Аудитор вимагав надання йому інформації, що складає комерційну таємницю підприємства, посилаючись на те, що інакше не зможе скласти об'єктивний висновок.

4. Аудиторська фірма призначила проводити аудит основних засобів на підприємстві «Норд» аудитора, який до цього часу не здійснював аудит і був стажистом у інших аудиторів.

5. Аудитор зробив зауваження бухгалтерам фірми-клієнта за неправильне ведення бухгалтерського обліку.

6. Аудитор вимагав від бухгалтерів фірми-клієнта надати необхідні йому документи в дуже короткі строки.

7. На прохання касира аудитор не повідомив керівника про здійснені касиром зловживання за умови, що той виправить скоєне.

8. Аудитор склав висновок, не враховуючи багатьох аспектів роботи клієнта.

9. Аудитор погодився не враховувати деякі недоліки роботи підприємства при складанні аудиторського висновку у разі підвищення його гонорару.

10. Аудитор погодився за додаткову оплату допомогти виправити помилки бухгалтера до того, як складе загальний висновок.

11. Свої поради щодо поліпшення роботи аудитор доніс до клієнта у наказовій формі.

12. За згодою зборів акціонерів аудитор оприлюднив частину інформації щодо роботи клієнта АТ «Шлях», згоди керівництва при цьому він не отримав.

13. Аудитор розповсюдив інформацію про негативну роботу свого колеги-аудитора, внаслідок чого залучив декілька клієнтів свого колеги.

14. Вивчаючи документи, аудитор побачив можливість примножити кошти клієнта, але не повідомив про це клієнта.

15. Після закінчення аудиту клієнт подарував аудитору цінний подарунок в знак вдячності за гарну роботу. Аудитор подарунок прийняв.

16. Після виявлення карних порушень аудитор рекомендував клієнтові подати відповідну заяву до судово-слідчих органів.

17. Після завершення перевірки аудитор залишив у себе всі свої записи, пов'язані з аудиторською перевіркою клієнта.

18. Аудитор розірвав трудовий договір із своєю фірмою, не завершивши розпочатий аудит клієнта.

19. Банк звернувся до аудиторської фірми з проханням викрити шахрайство одного зі своїх клієнтів. Аудиторська фірма погодилась виконати замовлення.

20. Аудитор працює за сумісництвом прибиральником.



Питання для самостійного вивчення [4, 6, 8, 13, 17]

1. Які причини появи аудиту?
2. Хто є користувачами результатів аудиту?
3. Як поділяється аудит відповідно до вимог законодавства?
4. Яка економічна суть та об'єктивна необхідність аудиту в умовах ринку

Завдання (для самостійної роботи)

Визначити відмінності між формами контролю, результати оформити у таблицю (табл. 1.7).

Таблиця 1.7 Узагальнені ознаки окремих форм контролю

№ з/п	Ознака	Аудит	Ревізія
1.	Правова основа		
2.	Підстава для проведення		
3.	Предмет		
4.	Об'єкт		
5.	Мета		
6.	Суб'єкт		
7.	Оплата послуг		
8.	Характер діяльності		
9.	Відповідальність		
10.	Підзвітність		
11.	Форма підсумкового документа		

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Проаналізувати, як змінювалася мета аудиту в процесі його розвитку. Завдання виконайте у формі таблиці.

Таблиця 1.8 Історичні аспекти розвитку аудиту

Період	Мета
Стародавній світ	
Середньовіччя	
Відродження	
Середні століття	
Сучасний світ	

Практичне заняття № 2

Тема: Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

План

1. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика
2. Регулювання аудиторської діяльності в Україні
3. Суб'єкти регулювання аудиторської діяльності
4. Суб'єкти аудиторської діяльності
5. Інформаційне забезпечення аудиту

Мета заняття:

- закріпити знання щодо основних положень аудиторської діяльності в Україні;
- сформулювати уявлення про організаційне забезпечення і управління аудиторською діяльністю в Україні;
- закріпити знання щодо прав, обов'язків і відповідальності аудиторів;
- сформувати навички роботи з нормативними документами з аудиторської діяльності;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 2.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити зміст поняття «аудиторська діяльність».
2. Характеристика рівнів регулювання аудиторської діяльності в Україні.
3. Аудиторська палата України: її склад та функції.
4. Спілка аудиторів України: її функціональне призначення.
5. Характеристика Міжнародних стандартів аудиту.
6. Хто може бути аудитором в Україні?
7. Які Вам відомі кваліфікаційні сертифікати аудитора?
8. Як отримати (продовжити) кваліфікаційний сертифікат?
9. Порядок скасування дії сертифікату аудитора.
10. Які Ви знаєте спеціальні вимоги щодо проведення аудиту?
11. Процедури реєстрації аудиторів та аудиторських фірм.
12. Права та обов'язки аудиторів та аудиторських фірм.

Завдання 2.2

Визначте правомірність отримання сертифіката аудитора наступними особами:

1. Громадянка України, що пропрацювала 3 роки на посаді головного бухгалтера і має вищу освіту.
2. Студент 5-го курсу юридичного інституту, що має 4 роки стажу роботи юристом.
3. Бухгалтер фірми «Юність», що закінчив Гарвардський університет і має 3 роки стажу роботи стажистом бухгалтера в США.
4. Жінка-юрист, що має 4 роки стажу, з яких 3 роки була у декретній відпустці.
5. Менеджер фірми «Яна» зі стажем 10 років, що має вищу освіту за спеціальністю «Облік і аудит».
6. Бухгалтер фірми «Інфо-Аудит», що працює 5 років на цій посаді, має вищу освіту і 9 місяців тому не склав іспит на отримання сертифіката аудитора.

Завдання 2.3

Чи може отримати сертифікат аудитора України особа з характеристиками, наведеними в таблиці 2.1. Якщо ні, то поясніть чому.

Таблиця 2.1 Характеристика осіб, які претендують на сертифікат аудитора

№ з/п	Освіта	Досвід роботи		Так або ні
		посада	стаж	
1.	Вища педагогічна	бухгалтер	5 років підряд	
2.	Вища економічна	економіст	3 роки підряд	
3.	Середня економічна	фінансист	25 років підряд	
4.	Вища юридична	вихователь в школі-інтернаті	15 років підряд	
5.	Вища економічна	помічник аудитора	7 років підряд	
6.	Вища економічна	головний бухгалтер	1 рік	

Завдання 2.4

На підставі наведених витягів із проектів Статуту, установчого договору та даних про склад засновників фірми визначте і поясніть,

чи мають право зазначені фірми займатися аудитом. (При відповіді слід посилатись на відповідні нормативні документи).

Ситуація 1. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Консалтинг». Діяльність аудиторської фірми «Консалтинг» передбачає:

- складання аналітичних таблиць;
- ведення бухгалтерського обліку;
- консультації з оподаткування.

Ситуація 2. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Аудит-ЛГ». Діяльність аудиторської фірми «Аудит-ЛГ» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- рекламну діяльність;
- видання інструктивних матеріалів.

Ситуація 3. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Контролінг». Діяльність аудиторської фірми «Контролінг» передбачає:

- аудит;
- супутні аудиту роботи;
- забезпечення інструктивними матеріалами своєї фірми;
- торгівля канцелярськими товарами.

Ситуація 4. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Аудит». Діяльність аудиторської фірми «Аудит» передбачає:

- аудит;
- розробку програмного забезпечення;
- супутні аудиту роботи;
- дослідницькі роботи.

Ситуація 5. Витяг із Статуту аудиторської фірми «Імпульс». Діяльність аудиторської фірми «Імпульс» передбачає:

- аудит;
- аудиторські послуги;
- консультації щодо створення комерційних підприємств.

Ситуація 6. Аудиторська фірма «Аудит-місто» зареєстрована 01.02.17р., до реєстру АПУ внесена 01.05.17 р. Аудитом та проведенням супутніх аудиту робіт фірма займалася починаючи з лютого 2017 року.

Ситуація 7. У статуті та Установчому договорі аудиторської фірми «Інаудит» записано, що засновниками її є представники іноземної держави, яким належить 30 % внесеного капіталу, та троє громадян України, що мають сертифікати на аудиторську діяльність і яким належить 70 % внесеного капіталу.

Ситуація 8. Статутом аудиторської фірми «Віта» передбачено, що вкладений капітал при її створенні розподілено таким чином: представники Німеччини – 20 %, представники Англії – 20 %, представники України (фізичні особи, що мають сертифікати на аудиторську діяльність) – 60 %.

Завдання 2.5

Дати характеристику видів відповідальності аудитора (рис.2.1).

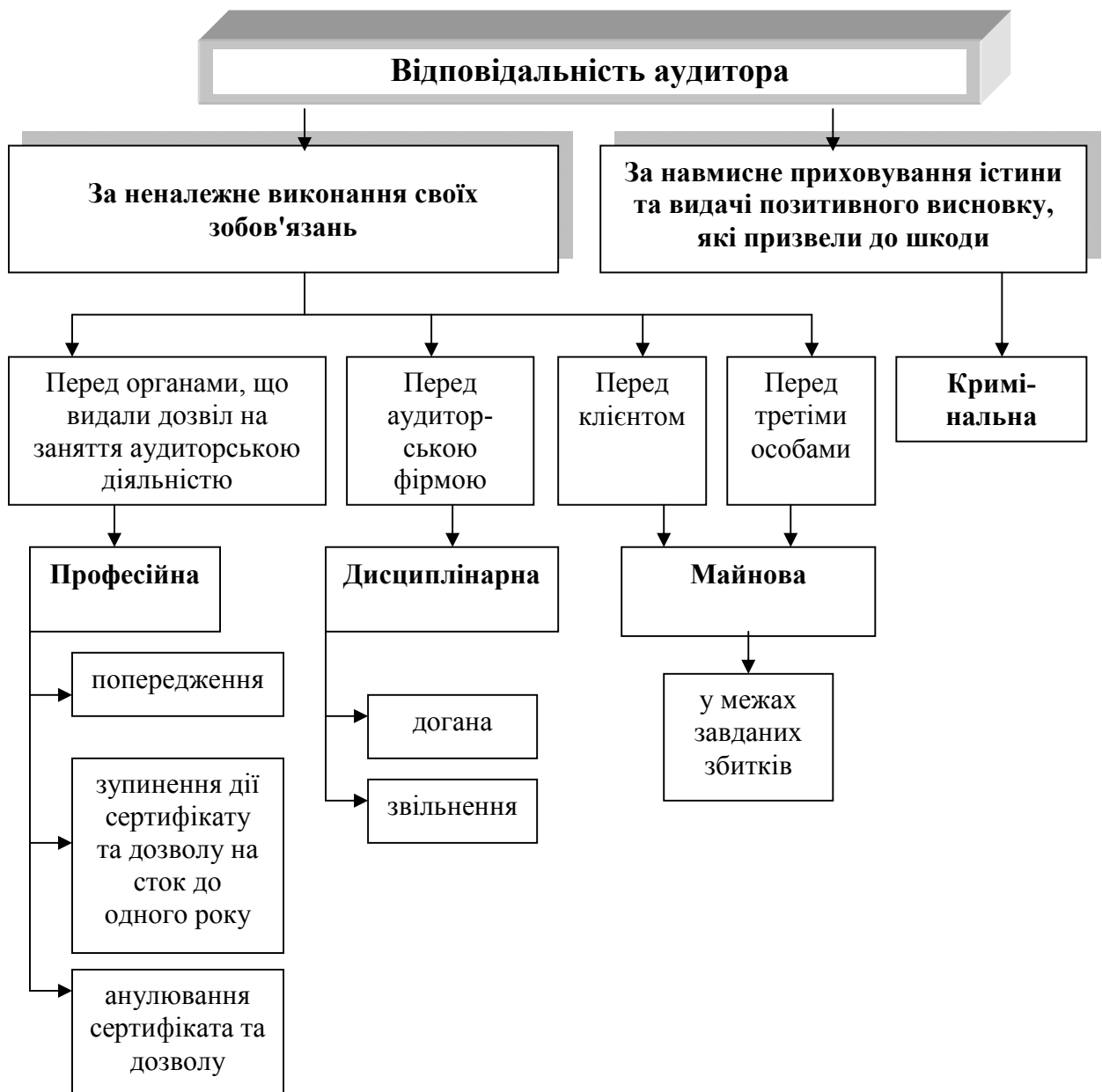


Рисунок 2.1 – Види відповідальності аудитора



Питання для самостійного вивчення [1, 6, 9, 13, 17]

1. Які основні нормативно-правові документи регулюють аудиторську діяльність в Україні?
2. Як формується Аудиторська палата України?
3. Комісії Аудиторської палати України та їх функції
4. Які дії необхідно виконати для отримання сертифікату аудитора?
5. Що таке реєстр аудиторських фірм та аудиторів, які одноосібно надають аудиторські послуги, та які дані він містить?
6. Структура аудиторської фірми.

Завдання (для самостійної роботи)

1. Проаналізуйте ситуацію створення аудиторської фірми у формі товариства з обмеженою відповідальністю і запропонуйте на основі умови завдання частку кожного з учасників у статутному капіталі, дотримуючись вимог Закону України «Про аудиторську діяльність».

2. Запропонуйте можливі кандидатури на посаду директора аудиторської фірми і розподіл часток в статутному капіталі між її засновниками.

Умова завдання:

1. На зборах засновників: сертифікованих аудиторів (І. П. Нижник, М. П. Якимчук) та не сертифікованих аудиторів (В. П. Кузьменко, М. Г. Кравець) виникли спірні питання про частку в статутному капіталі учасників.
2. Не сертифікований аудитор В. П. Кузьменко запропонував кандидатуру М. Г. Кравця на посаду директора аудиторської фірми. З цією кандидатурою погодився М. П. Якимчук, мотивуючи тим, що М. Г. Кравець має вищу економічну освіту та великий досвід контрольно-ревізійної роботи.
3. Сертифікований аудитор В. П. Кузьменко виступив проти, оскільки це суперечить чинному законодавству.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити невідповідності нормативним актам.
3. Сформулювати суть невідповідностей.

Умова завдання

Ситуація.1

Щоб взяти в банку кредит, організація звернулася до свого аудитора з проханням виступити в якості поручителя.

Ситуація 2.

Підприємець подорожує курортами Криму разом з аудитором. Поєднуючи приємне з корисним: шукає можливість дольової участі в різних підприємствах. Аудитор повинен його консулювати з питань капіталовкладень, а також провести перевірку річної звітності акціонерного товариства, акціонером якого є підприємець.

Чи можливо, виходячи із принципів незалежності, дати однозначну оцінку діяльності аудитора як консультанта і аудитора, який проводить перевірку річної звітності?

Практичне заняття № 3

Тема: Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання

План

1. Завдання аудиту та їх види
2. Критерії та методи аудиторської оцінки фінансової звітності
3. Метод і методичні прийоми аудиту

Мета заняття:

- закріпити знання про завдання аудиту;
- сформувати навички щодо вибору методів аудиту;
- сформувати навички щодо розрахунку вартості аудиторських послуг;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 3.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Зазначити і обґрунтувати основні завдання аудиту.
2. Охарактеризувати загальнонаукові і спеціальні методи аудиту.
3. Охарактеризувати методичні прийоми аудиту.
4. Розмежувати методичні прийоми «спостереження» і «обстеження».
5. Розмежувати методичні прийоми «підтвердження» і «опитування».
6. Охарактеризувати види опитування.
7. Дати визначення поняттю «інвентаризація».
8. Які Вам відомі види інвентаризацій?
9. Назвати випадки обов'язкової проведення інвентаризації.
10. Як проводиться зустрічна перевірка?
11. Дати характеристику видів документального контролю.
12. Розкрити сутність понять «вибірковий метод аудиту» та «репрезентативність вибіркової сукупності».
13. Зазначити фактори, які впливають на вибір методу аудиту.

Завдання 3.2

Пов'язати поняття з їх визначеннями (поставити праворуч від поняття відповідну літеру)

Таблиця 3.1 **Методичні прийоми аудиту та їх характеристика**

Поняття	Визначення
1. Формальна перевірка _____	А. Перевірка різних за своїм характером документів і облікових даних, в яких знайшли відображення господарські операції, що перевіряються
2. Арифметична перевірка _____	Б. Перевірка наявності і достовірності тих реквізитів, які передбачені для даного типу документів
3. Нормативно-правова перевірка _____	В. Перевірка кількісної інформації про рух однорідних цінностей за певний період
4. Зустрічна перевірка _____	Г. Перевірка документів, що здійснюється з метою визначення правильності підрахунків та виявлення зловживань і крадіжок, що приховані за неправильними арифметичними діями
5. Взаємна перевірка _____	Д. Перевірка первинних документів в хронологічній послідовності, при цьому відтворюється надходження та витрачання матеріальних цінностей за кожним артикулом, видом або типовим розміром
6. Контрольне порівняння _____	Е. Перевірка господарських операцій з точки зору їх відповідності різним нормативним актам, інструкціям, стандартам, положенням, діючим законам
7. Відновлення кількісно-сумового обліку _____	Є. Перевірка достовірності і правильності відображених в документах господарських операцій, здійснюється шляхом порівняння даних різних документів, що відносяться до однієї і тієї ж або різних, але взаємопов'язаних господарських операцій та знаходяться в різних підрозділах підприємства, що ревізується або на інших підприємствах

Завдання 3.3

Необхідно розглянути наведені порушення та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю їх можна виявити

Дані для виконання:

1. Завищення норм списання природного убутку на товари
2. Неправильне нарахування відпускних в розрахунково-платіжній відомості
3. Відображення в акті виконаних робіт таких обсягів, на які не оформлені наряди
4. Несвоєчасне оприбуткування готівки в касу
5. Не відповідність справжньому підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері
6. Невідповідність даних матеріального звіту про витрачання сировини й матеріалів даним карток складського обліку

Завдання 3.4

Необхідно зазначити, які прийоми документального контролю необхідно застосувати для виявлення порушень:

Дані для виконання:

1. Товари, що надійшли від постачальника, не відображені в обліку
2. На виробництво продукції витрачається менше сировини, ніж передбачено за нормами
3. Невідповідність реквізитів підприємства та печатки на податковій накладній
4. Включення у відомість на видачу заробітної плати прізвища працівника, який був прийнятий лише у наступному місяці
5. Видатковий касовий ордер не містить підпису керівника підприємства, але проставлені підписи одержувача коштів і головного бухгалтера
6. Записи в звіті про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт не відповідають записам наданих виправдовуючих документів про витрачені підзвітні суми

Завдання 3.5

Необхідно розглянути наведені нижче ситуації та вказати, за допомогою якого прийому документального контролю можна виявити порушення:

Дані для виконання:

1. Бухгалтер підприємства, використавши готівку з каси для особистих потреб, склав видатковий касовий ордер, де вказав, що

гроші були передані дочірньому підприємству. В дочірньому підприємстві кошти оприбутковані не були

2. Відсутній номер і дата на звіті про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт

3. Невідповідність даних платіжної відомості на видачу заробітної плати і табелів по окремих працівниках

4. В порівняльній відомості, що складена за результатами проведеної інвентаризації неправильно відображена сума природного убутку

5. Видача готівки з каси була оформлена видатковим касовим ордером за формою, запропонованою новим бухгалтером підприємства

6. На виготовлення продукції було витрачено більше електроенергії, ніж передбачено за нормами

Завдання 3.6

Розглянути наведені ситуації та визначити, за допомогою якого методу аудиту можна встановити факт порушення:

Ситуація 1. Паливно-мастильні матеріали, що надійшли від постачальника, не оприбутковані.

Ситуація 2. Відображена фіктивна сума авансу постачальнику.

Ситуація 3. Показники рентабельності підприємства набагато нижчі, ніж середній показник по галузі.

Ситуація 4. У всіх видаткових касових ордерах відсутнє санкціонування видачі готівки керівником.

Ситуація 5. У розрахунково-платіжній відомості неправильно визначено суму утримань податку з доходів фізичних осіб.

Ситуація 6. Придбаний малоцінний необоротний актив відображений у складі основних засобів.

Ситуація 7. Виявлено безпідставне отримання страхового відшкодування вартості загиблих посівів зернових культур.

Ситуація 8. В акті на списання матеріальних цінностей завищено витрати фарби на малярні роботи.

Ситуація 9. Виявлено відсутність Головної книги на підприємстві.

Завдання 3.7

Встановити факти порушення вимог нормативно-правових актів за наведеною ситуацією.

Вихідні дані:

Загальне керівництво і відповідальність за організацію інвентаризації несе головний бухгалтер підприємства. Кількість інвентаризація, дата проведення, перелік майна і зобов'язань, що підлягають інвентаризації, визначаються радою ВАТ «Цукровий завод», за винятком нестандартних ситуацій.

Останній інвентаризаційний опис складений за даними попередніх інвентаризацій. У кінці записано прописом кількість сторінок інвентаризаційного опису. Виправлення в описах зроблені акуратно. На аркушах опису залишені незаповненими рядки для внесення лишків цінностей. Відсутні підписи матеріально відповідальних осіб. Узагальнення результатів інвентаризації, підготовку пропозицій та висновків здійснює бухгалтерія. Фактична наявність цінностей визначається комісією шляхом перевірки документів. Основні засоби, нематеріальні активи, запаси та інші активи перевіряють за даними складського обліку. При цьому з початку попереднього інвентаризаційного опису переносять дані за згаданими активами, а відтак – звіряють їх з картками складського обліку. Перелік непридатних основних засобів комісія подала у кінці опису.

При інвентаризації розрахунків (дебіторської і кредиторської заборгованості) використовують дані бухгалтерії. В описи вносять інформацію із бухгалтерських реєстрів.

Загальний підсумок інвентаризаційних описів за кількістю і сумою звіряють з даними бухгалтерії. Регулювання інвентаризаційних різниць здійснюється керівником за поданням інвентаризаційних комісій.



Питання для самостійного вивчення [4, 8, 9, 17]

1. Які групи методів і методичних прийомів може застосовувати аудитор в ході аудиторської перевірки?
2. У чому полягає особливість методики, що застосовується в ході аудиту фінансової звітності?
3. Чим зумовлена необхідність проведення аналізу при перевірці фінансової звітності? За якими напрямками він здійснюється?

Завдання (для самостійної роботи)

Визначити, які прийоми повинен застосовувати аудитор для встановлення наведених порушень.

Вихідні дані:

1. Підпис одержувача коштів у видатковому касовому ордері не відповідає справжньому підпису особи, якій видано грошові кошти.

2. Загальний підсумок по платіжній відомості на заробітну плату не відповідає сумам оплати праці, які необхідно сплатити по кожному окремому працівнику.

3. Застосування неправильних відсотків відрахувань при розрахунку внесків до фондів соціального страхування.

4. Невідповідність даних матеріального звіту завідуючого складом про витрачання сировини та матеріалів даним карток складського обліку.

Тематика індивідуальних завдань***Завдання (для індивідуальної роботи)***

За наведеними ситуаціями встановити порушення, їх наслідки та методи виявлення.

Ситуація 1. Врегулювання інвентаризаційних різниць здійснювалося без оформлення протоколу рішення інвентаризаційної комісії. Головний бухгалтер за вказівкою директора списав з підзвіту МВО Калинко А.О. нестачі різних цінностей як скло бій при транспортуванні на основі службової записки завскладом. Нестачу віднесено на загальноновиробничі витрати.

Ситуація 2. В листопаді поточного року відповідно до розпорядження головного бухгалтера списана дебіторська заборгованість, що виникла 2 роки тому та не підтверджена актом звірки у сумі 13600 грн.

Практичне заняття № 4

Тема: Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю і аудиту

План

1. *Поняття суттєвості помилок в аудиті*
2. *Аудиторський ризик та його складові*
3. *Розрахунок прийняттого аудиторського ризику*
4. *Суть внутрішнього контролю, його мета та завдання*
5. *Оцінка ефективності функціонування системи внутрішнього контролю*

Мета заняття:

- сформувати уявлення щодо поняття суттєвості в аудиті;
- сформувати навички визначення суттєвості помилок в ході проведення аудиторської перевірки;
- сформувати уявлення щодо сутності поняття «аудиторський ризик»;
- сформувати навички щодо визначення аудиторського ризику;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 4.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрийте суть поняття «суттєва помилка».
2. Дайте кількісну та якісну характеристику помилки.
3. Що ви розумієте під аудиторським ризиком?
4. Охарактеризуйте властивий ризик.
5. Які фактори впливають на властивий ризик?
6. На що повинен звернути увагу аудитор при дослідженні властивого ризику?
7. Що таке ризик контролю?
8. Чим відрізняється ризик контролю від ризику обліку?
9. В чому полягає тестування величини ризику контролю?
10. В чому полягає ризик невиявлення при проведенні аудиторських процедур?
11. Як оцінюється аудиторський ризик?

12. Наведіть ознаки, що вказують на високу ймовірність наявності помилок.
13. Дайте визначення внутрішнього контролю підприємства.
14. Сформулюйте мету внутрішнього контролю.
15. Хто відповідає за організацію внутрішнього контролю на підприємстві?
16. Назвіть та охарактеризуйте контрольні функції суб'єктів внутрішнього контролю підприємстві.
17. Охарактеризуйте сутність анкетування системи внутрішнього контролю аудитором.

Завдання 4.2

Необхідно встановити, чи вірне дане твердження:

1. Фінансова звітність не може бути вірною на 100 % .
2. Внутрішній ризик може бути зменшений в результаті аудиторської перевірки.
3. Діяльність керівництва фірми здійснює вплив на внутрішній ризик.
4. Внутрішній ризик змінюється в залежності від виду діяльності фірми.
5. Аудитор може знизити ризик при контролі шляхом внесення пропозиції щодо удосконалення (в листах керівництву)
6. Якщо внутрішній і контрольний ризики високі, то також високий і ризик невиявлення помилок.
7. Якщо внутрішній і контрольний ризики низькі, то аудитор може знизити ступень деталізації перевірки.
8. Ризик невиявлення помилок має один і той же рівень для всіх областей перевірки – циклу продажу, реалізації і ін.
9. Аудиторський ризик визначається на завершальному етапі аудиту під час складання аудиторського висновку.

Завдання 4.3

Визначити ризик невиявлення, виходячи з того, що аудитор обчислив внутрішній ризик – 0,75, ризик контролю – 0,3 та планує скористатися максимальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 4.4

Визначити прийнятний рівень внутрішнього ризику виходячи з того, що аудитор планує ризик не виявлення – 0,2, обчислив ризик

контролю – 0,3 та планує скористатися мінімальним рівнем загального аудиторського ризику.

Завдання 4.5

Визначити ризик невиявлення помилок аудиторської перевірки ВАТ «Карпати», якщо аудитор планує скористатися максимальним рівнем загального аудиторського ризику.

Вихідні дані:

1. Властивий ризик за результатами оцінки експертів аудиторської фірми становить 35%.
2. Ризик внутрішнього контролю оцінюється як сумарна величина впливу факторів на систему внутрішньогосподарського контролю (табл. 4.1).

Таблиця 4.1 Оцінка ризику внутрішнього контролю

№ з/п	Фактори, що впливають на оцінку внутрішнього контролю	Оцінка експертів, %
1.	Компетентність контрольного персоналу	12,6
2.	Організація системи обліку і внутрішнього контролю	5,1
3.	Правильність відображення операцій в обліку	8,0
4.	Кадрова політика адміністрації та перепідготовка працівників	3,9
5.	Наявність служби внутрішнього аудиту та її функції	6,7
6.	Розподіл повноважень і обов'язків	2,9
7.	Методи адміністративного контролю	5,8
8.	Санкціонування операцій	0,0
9.	Контроль за документами та їх зберіганням	5,4
10.	Відношення адміністрації до внутрішнього контролю	5,4
11.	Використання контрольних процедур	5,2
12.	Підпорядкованість контрольного персоналу	4,8
13.	Нагляд за виконанням контрольних процедур	4,1
14.	Наявність технічних і технологічних засобів контролю	0,0
15.	Складана корпоративна структура або складні операції	0,0

16.	Інші фактори	2,6
-----	--------------	-----

Завдання 4.6

Виконати тест (табл. 4.2), проставивши позначки напроти наведених нижче тверджень (так – «+», ні – «-»).

Таблиця 4.2 Тест для поточного контролю знань з теми

Відповідь	Твердження
	Чим вищий внутрішній ризик та ризик контролю, тим нижчий повинен бути ризик не виявлення.
	Аудитори зацікавлені в найнижчих значеннях загального аудиторського ризику.
	Аудитор може повністю покладатися на ефективність системи внутрішнього контролю, щоб не виконувати ряд процедур.
	Внутрішній ризик та ризик контролю можуть бути зменшеними або дорівнювати нулю.
	Ризик не виявлення ніколи не дорівнює нулю.
	Визначення загального аудиторського ризику допомагає уникнути підприємницького ризику.
	Внутрішній ризик і ризик контролю не залежать від аудитора.
	Неможливо дати позитивний висновок в умовах високого внутрішнього ризику та ризику контролю.
	Якщо рівень ризику контролю виявиться завищеним на етапі планування, то аудитору необхідно виконати додаткові процедури.
	Чи можна вважати фактором підвищення ризику контролю зміну облікової політики підприємства?

Завдання 4.7

Фірма К обрала вас аудитором в перший раз. Договір з попереднім аудитором був розірваний з причини невчасного представлення висновку.

У фірми є два незалежних підрозділи. Перше і головний офіс знаходяться в одному місці. Перший підрозділ виробляє системи опалення для офісів, заводів і ін. Всі роботи виконуються по

замовленню споживачів. Другий підрозділ знаходиться в 250 км від першого і виробляє побутову електротехніку.

В кожному підрозділі працює свій бухгалтер. Звіт про прибутки і збитки і баланс готуються окремо, а потім в головному офісі складається консолідована звітність. В останні роки перший підрозділ став дуже прибутковим в той час як рентабельність другого знизилась. Спілка директорів займається пошуком покупців для другого підрозділу. Якщо їх не знайдуть, то воно буде закрито.

Менеджери першого підрозділу відрізняються високою професійністю і мають високу репутацію. Директора сподіваються підняти курс акцій підприємств, оголосивши результати діяльності по цьому підрозділу раніше, чим це зроблять конкуренти. Тому вони бажають, щоб аудиторський висновок по бухгалтерській звітності було підготовлено як можна раніше. Вони настільки «приховують» комерційну інформацію, що вже об'явили декільком журналістам, які висвітлюють аналіз бізнесу цієї фірми, про своє очікування, що прибуток за цей рік по першому підрозділу перевищує минуло річний в крайньому разі на 30 %.

Необхідно: Перерахувати індикатори ризику і шляхи їх можливого подолання.

Завдання 4.8

Вивчіть подану анкету тестів перевірки стану внутрішнього контролю і системи обліку запасів ПАТ «Довіра» і виконайте наступні завдання:

1. Визначте рівень внутрішнього контролю та системи обліку з кожного дослідженого питання.

2. Складіть висновки аудитора з цих питань.

Примітка: оцінювати рівень контролю слід за наступними критеріями:

- високий;
- середній;
- низький.

Таблиця 4.3 Анкета тестів перевірки стану внутрішнього контролю запасів за 2016 рік

№ з/п	Зміст питання або об'єкт дослідження	Зміст відповіді або результат перевірки	Оцінка аудитора
1	2	3	4

Продовження табл. 4.3

1	2	3	4
1.	Чи є програма внутрішньогосподарського контролю ?	Є, але розділи програми не деталізовані за групами і підгрупами цінностей	
2.	Чи є служба внутрішнього аудиту, ревізійна комісія, постійно діюча інвентаризаційна комісія ?	Служби внутрішнього аудиту і постійно діючої інвентаризаційної комісії немає, створена лише ревізійна комісія	
3.	Чи є посадові інструкції або положення щодо роботи внутрішнього контролю ?	Ні	
4.	Чи проводиться інвентаризація цінностей. Якщо так, то коли і скільки разів ?	Проводиться тільки в кінці року комісією, призначеною наказом керівника. Ревізійна комісія інвентаризації практично не проводить	
5.	Чи виконує ревізійна комісія програму внутрішньогосподарського контролю ?	Ревізійна комісія проводить перевірку тільки за скаргами власників	
6.	Чи проводиться перевірка повноти та своєчасності оприбуткування ТМЦ ?	Тільки за первинними документами вибірково	
7.	Чи перевіряється виконання ТМЦ за різними напрямками діяльності ?	Перевіряється бухгалтерією лише первинні і зведені документи	
8.	Чи виявляються особи, винні в перевитрачанні сировини та матеріалів ?	Ні, не виявляються через відсутність систематичного фактичного контролю	
9.	Чи порівнюються первинні дані про витрачання ТМЦ з даними обліку про рух матеріальних цінностей?	Тільки у виняткових випадках за дорученням керівника організації	
10.	Чи перевіряється законність і доцільність витрачання ТМЦ ?	Тільки при їх реалізації	
11.	Чи перевіряється правильність оцінки і обліку ТМЦ внутрішніми контролерами ?	Ревізійна комісія в цих питаннях не компетентна	



Питання для самостійного вивчення [1, 4, 9, 13, 17]

1. Які фактори характеризують середовище внутрішнього контролю на підприємстві?
2. Яка різниця між звичайною помилкою та шахрайством?
3. Які фактори характеризують суттєвість інформації?
4. Як впливають істотність помилок та шахрайства на аудиторські висновки?
5. Фактори впливу на підприємницький ризик аудитора (аудиторської фірми).

Завдання (для самостійної роботи)

Виконати тест (табл. 4.4), проставивши позначки напроти наведених нижче тверджень (так – «+», ні – «-»):

Таблиця 4.4 Тест поточного контролю знань

Відповідь	Твердження
	Бухгалтерський контроль – це заходи, спрямовані на збереження активів, пасивів тощо.
	Процедури контролю – це: санкціонування; розподіл прав і обов'язків; документування
	Призначення, переведення та звільнення МВО – право виключно керівника.
	Головний бухгалтер, на відміну від керівника, не несе відповідальності за дотримання єдиних методологічних засад обліку.
	При звільненні з посади головного бухгалтера останній передає новому головному бухгалтеру лише ключі від кабінету і сейфа.
	Чи є різниця між адміністративним і бухгалтерським контролем.
	Підприємство зобов'язане дотримуватися прийнятої облікової політики протягом року.
	Чи обов'язково повинен бути складений документ про здійснену господарську операцію ?
	Чи може касир одноосібно санкціонувати видачу готівки ?
	Чи обов'язкове проведення щоквартальної інвентаризації ?

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Умова завдання

Ситуація 1. Розглядаючи залишки на бухгалтерському рахунку «Розрахунки з оплати праці» та відображення конкретних операцій на ньому, аудитор встановив деякі невідповідності та порушення законів і регуляторних вимог.

З цією метою аудитором проведена комп'ютеризована перевірка платіжних відомостей по заробітній платі для ідентифікації повторюваних адрес, ідентифікаційних податкових кодів одержувачів, ідентифікаційних номерів працівників, банківських рахунків. Яку саме мету переслідував аудитор виконуючи вказану процедуру:

- з'ясувати факт шахрайства пов'язаний з викривленням показників фінансової звітності?
- з'ясувати факт шахрайства пов'язаний з привласненням активів?
- з'ясувати факт шахрайства пов'язаний з оцінкою відповідальності управлінського персоналу?

Ситуація 2. Під час проведення аудиторської перевірки один із працівників клієнта, натякав аудиторіві про факти шахрайства на підприємстві; інший, скаржився аудиторіві з тієї ж причини.

Чи може аудитор ці обставини, сприймати як свідчення про можливість того, що фінансові звіти містять суттєві викривлення внаслідок шахрайства?

Практичне заняття № 5

Тема: Планування аудиту

План

1. *Необхідність планування аудиторської діяльності*
2. *Планування аудиторської перевірки*
3. *Аудиторські процедури та їх класифікація*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про зміст аудиторських дій на різних стадіях аудиту;
- закріпити знання щодо принципів і документування планування аудиторської перевірки;
- сформувати навички складання загального плану аудиторської перевірки;
- сформувати навички складання програм аудиторської перевірки;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 5.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Сутність планування в аудиті.
2. Охарактеризувати види планування аудиторської діяльності.
3. Наведіть основні завдання планування.
4. Що включає в себе попереднє планування аудиту ?
5. Які джерела інформації використовуються для попереднього планування аудиту?
6. Яка процедура домовленості клієнта і аудитора ?
7. Охарактеризуйте зміст листа-пропозиції.
8. За якими критеріями аудитор вирішує питання про надання згоди клієнту ?
9. Які основні положення бажано уточнити в листі-зобов'язанні на проведення аудиторської перевірки ?
10. Дайте характеристику договору на проведення аудиту.
11. Подайте структуру загального плану та програми аудиту.
12. Розкрийте сутність поняття «аудиторські процедури».
13. Наведіть класифікацію аудиторських процедур.

Завдання 5.2

Проведіть обстеження потенційного клієнта для вирішення питання про проведення аудиту та надання послуг.

Складіть:

1. Лист замовника до аудиторської фірми з проханням про проведення аудиту;
2. Лист клієнта до попереднього аудитора з проханням надати необхідну інформацію діючому аудитору;
3. Лист нинішнього аудитора до попереднього;
4. Анкету опитування попереднього аудитора;
5. Анкету обстеження клієнта та його звітності (при обстеженні проведіть аналіз основних показників, що характеризують фінансовий стан клієнта);
6. Лист-відповідь щодо проведення аудиту:
 - позитивний;
 - з відмовою.

Завдання 5.3

На основі договору на проведення аудиту охарактеризувати права і обов'язки його сторін. Результати дослідження оформити у вигляді таблиці (табл. 5.1)

Таблиця 5.1 Права та обов'язки сторін договору на проведення аудиту

Сторона договору	Права	Обов'язки
Замовник		
Виконавець		

Завдання 5.4

Розгляньте наведену ситуацію і дайте відповіді на наступні питання:

1. Чи є вина аудитора в ситуації, що склалась?
2. Чи несе відповідальність аудитор за недостовірний висновок?
3. Чи може банк «Аваль» пред'явити претензії до аудитора про відшкодування завданої шкоди?
4. Чи може АПУ України анулювати сертифікат в даній ситуації?

Аудитором було обстежено ПП «Крок» і 12.02.2008 р. видано позитивний висновок за результатами аудиту річної звітності. Згідно з показниками звітності підприємство є платоспроможним і рентабельним. вивчивши звітність, підтверджену висновком приватного аудитора, банк «Аваль» 20.02.2008 р. видав підприємству короткострокову позику в сумі 400 тис. грн. В липні місяці ПП «Крок» збанкрутувало. При оформленні матеріалів щодо визнання ПП «Крок» банкрутом була проведена аудиторська перевірка іншим аудитором, який підтвердив, що підприємство станом на 01.07.2008 р. є банкрутом, а звітність, підтверджена попереднім аудитором, не відповідає даним бухгалтерського обліку: при фактичних збитках на суму 350 тис. грн. бухгалтер в балансі показав прибутки на цю ж суму.

Згідно з ліквідаційним балансом ПП «Крок» засобів підприємства вистачило лише на погашення першочергових платежів. Банк «Аваль» не отримав повернутого кредиту.

Завдання 5.5

Розгляньте наведену ситуацію та дайте відповідь на поставлене питання.

Чи повинен аудитор відшкодувати суму штрафу, чи він не несе відповідальності за наслідки діяльності фірми?

Аудитор, що проводив аудит фінансової звітності фірми, проявив професійну недбалість. В результаті чого податковими органами на фірму були накладені штрафні санкції.

Завдання 5.6

Оцінити повноту дотримання договірних умов за такими ситуаціями:

Ситуація 1. Керівництво фірми «Калина» (замовник), основна діяльність якої згідно з установчими документами - виробництво меблів та столярних виробів, повідомило про спірні питання у відносинах з аудитором профспілку підприємств деревообробної промисловості.

Ситуація 2. Керівництво аудиторської фірми «Ворскла» (виконавець) передало свої зобов'язання за договором фірмі «Полтава-Аудитсервіс», де обов'язки керівника виконує колишній заступник директора аудиторської фірми «Ворскла».

Ситуація 3. Керівництво фірми «Калина» (замовник), відмовилося взяти на себе відповідальність за дотримання порядку ведення бухгалтерського обліку, посилаючись на те, що персонал бухгалтерії лише на 15 відсотків складається із кваліфікованих фахівців.

Ситуація 4. Аудитор аудиторської фірми «Ворскла» (виконавець) на прохання МВО складу запасних частин Сидорова П.В. не повідомив керівництво фірми «Калина» (замовник) про неповноту бухгалтерських записів. Сидоров П.В. видав аудитору розписку про те, що відновить облік у наступному звітному періоді.

Ситуація 5. Керівництво фірми «Калина» (замовник) відмовило у безумовні оплаті за договором на 36000 грн., так як зростання цін за період між укладанням першої редакції договору та здаванням робіт склало 15 %.

Завдання 5.7

Складіть програму аудиторських перевірок за розділами аудиту та розподіліть роботу між виконавцями:

- Аудит грошових коштів на рахунках в банку;
- Аудит розрахунків з оплати праці;
- Аудит розрахунків із засновниками;
- Аудит обліку виробничих запасів;
- Аудит витрат на виробництво і калькуляції собівартості продукції;
- Аудит обліку готової продукції. реалізації і фінансових результатів.



Питання для самостійного вивчення [6, 9, 13, 17]

1. Організаційні етапи аудиту.
2. Загальні принципи планування аудиторської перевірки.
3. Види планових документів.

Завдання (для самостійної роботи)

Розрахуйте договірну ціну аудиторських послуг за наступних умов:

- аудиторську перевірку проводять 3 аудитори;
- тривалість перевірки, згідно з планом, 15 робочих днів;
- годинна ставка аудитора 40 грн.;
- накладні витрати складають 25%;
- аудиторська фірма планує свою прибутковість на рівні 30%.

Розрахуйте договірну ціну за умови, що аудиторська фірма є платником єдиного податку за ставкою 6% або 10%.

Проаналізуйте, за яких умов аудитор має змогу надати знижку з договірної ціни.

Рекомендації до вирішення завдання.

Вартість аудиторських послуг є договірною ціною. Розрахунок договірної ціни доцільно здійснювати за формулою:

$$D = (K_{\text{лг}} \times \Gamma_c \times (1 + H_{\text{зн}}))^x \times (1 + H_{\text{в}})^x \times (1 + P)^x \times (1 + \Pi)^x \times (1 + \text{ПДВ})$$

D – договірна ціна;

$K_{\text{лг}}$ – кількість людино-годин, витрачених на перевірку (визначається як добуток кількості аудиторів, залучених до перевірки, і кількості годин їх роботи);

Γ_c – годинна ставка аудитора, на якій базується його заробітна плата, грн.;

$H_{\text{зн}}$ – сума відсотків нарахувань на заробітну плату згідно діючого законодавства;

$H_{\text{в}}$ – накладні витрати, що включають витрати на оренду приміщень, рекламу, канцелярські товари, транспорт, утримання допоміжного персоналу, що не приймає участь у перевірках та ін;

P – планова рентабельність діяльності аудиторської фірми, тобто її прибуток;

Π – відсоток податків, що сплачує аудиторська фірма згідно діючого законодавства;

ПДВ – ставка податку на додану вартість.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Запропонувати та скласти документ підготовчого етапу аудиту (анкету нового клієнта).

Пояснити функціональне призначення окремих позицій анкети нового клієнта.

Практичне заняття № 6

Тема: Аудиторські докази та робочі документи аудитора

План

1. *Поняття про аудиторські докази, їх класифікація та джерела отримання*
2. *Поняття та класифікація робочих документів аудитора*
3. *Вимоги до складання робочих документів аудитора*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про фактори, що впливають на твердження щодо достатності і відповідності аудиторських доказів;
- закріпити знання щодо класифікації аудиторських доказів;
- сформувати навички визначення доказового значення аудиторських доказів;
- закріпити знання щодо тестів і процедур одержання аудиторських доказів;
- сформулювати уявлення про документування в аудиті;
- сформувати навички складання попередньої документації;
- закріпити знання щодо оформлення робочої документації та її класифікації;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 6.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Дайте визначення поняття «аудиторські докази».
2. Сформулюйте загальну мету одержання аудиторських доказів: підтвердження порушень чи спростування порушень?
3. Охарактеризуйте інформацію за ступенем точності.
4. Як класифікують докази в аудиті?
5. Які вимоги висуваються до доказів?
6. Які фактори впливають на достовірність доказів?
7. Що таке робочі документи аудитора?
8. З якою метою та у якій формі складаються робочі документи аудитора?
9. Яку інформацію повинні включати робочі документи аудитора?

10. В чому полягає різниця між постійним та поточними робочими документами?
11. Охарактеризувати вимоги до змісту та оформлення робочих документів аудитора.
12. Дотримання принципу конфіденційності при складанні та зберіганні робочих документів.
13. Терміни зберігання та порядок вилучення робочих документів аудитора

Завдання 6.2

Проранжувати докази за ступенем їх надійності, починаючи з найвищого:

1. Аналіз фактичних витрат, підготовлений працівником підприємства.
2. Виписка з установчого договору, що підтверджує внесок учасників до статутного капіталу.
3. Акт інвентаризації запасів, що була проведена за участі аудитора.
4. Приватна розписка Вакуленка Р.О. про отримання готівки в касі.
5. Висновок незалежного експерта про ринкову вартість автомобіля ЗІЛ-130.
6. Письмове пояснення касира про факт надлишку коштів у касі, який був виявлений в присутності аудитора.

Завдання 6.3

Які докази повинен отримати аудитор для встановлення повноти, законності та достовірності наведених операцій. Завдання виконайте у формі таблиці.

Операції з	Аудиторські докази			
	Зовнішні	Внутрішні	Візуальні	Документальні
грошовими коштами				
основними засобами				
матеріалами				
дебіторської заборгованості				
оплати праці				
довгострокових кредитів				

Завдання 6.4

Виявити порушення та описати методику одержання аудиторських доказів:

1. За видатковим касовим ордером №14 від 1 березня поточного року було видано під звіт інженеру Уварову М. С. 1570 грн на витрати по відрядженню до міста Києва. У видатковому касовому ордері №14 в якості підтверджуючого документа зазначено наказ №8. Аудитор встановив, що згідно з цим наказом Іванов І. С. відряджається до м. Мінська строком на 3 дні з 3 по 6 березня.
2. У видатковому касовому ордері №14 наявні підписи касира та бухгалтера з обліку грошових коштів. При зіставленні підпису одержувача коштів у видатковому касовому ордері №14 з підписом Уварова М. С. в розрахунково-платіжній відомості на одержання зарплати за попередній місяць встановлено, що підписи не збігаються.
3. При подальшій перевірці готівкових операцій виявлено, що за Уваровим М. С. на дату видачі грошей обліковується дебіторська заборгованість на 900 грн за раніше виданими сумами.

Завдання 6.5

Головна мета аудита – перевірка фінансової звітності з метою вираження думки про її достовірність. Ця перевірка потребує застосування відповідних прийомів та методів.

Необхідно:

Виходячи з вищеназваного, пояснити для чого аудитор здійснює наступні процедури:

- 1) оцінює систему внутрішнього контролю;
- 2) перевіряє систему ведення облікових записів;
- 3) перевіряє документи на предмет наявності дозволу на здійснення відображених в них операцій;
- 4) шукає підтвердження (докази) окремих положень;
- 5) виконує тести на відповідність і по суті;
- 6) формує запит до банківських установ, які обслуговують підприємство;
- 7) використовує формальну перевірку фінансової звітності.

Завдання 6.6

Вихідні дані:

Під час перевірки магазину аудитор отримав інформацію про нещодавно проведену інвентаризацію. Від керівництва він отримав наступні відомості:

- 1) матеріальна відповідальність покладена на двох комірників;
- 2) в карточках обліку руху товарно-матеріальних цінностей не відображується рух по товарам, які надійшли на дату, яка передувала дню проведення інвентаризації, отже ці дані не доступні для осіб, які проводили інвентаризацію;
- 3) звірка результатів інвентаризації з документальним відображенням проведена бухгалтером;
- 4) пошкодженні товарно-матеріальні цінності відображені в документах (в тому числі в інвентаризаційних відомостях) і не відмічені.

Необхідно:

Визначити, на які моменти більш всього повинен звернути увагу аудитор.

Завдання 6.7

При перевірці касової дисципліни аудитором було застосовано документальну перевірку. Згідно з прибутковим касовим ордером №38 від 02.02.2017 р. до каси надійшла виручка, здана реалізатором Петрик С.В., у розмірі 2430 грн. В касовій книзі вказана сума оприбуткована 02.02.2017 р. При зіставленні зі звітом касира було встановлено, що на відміну від касової книги, в звіті касира ця сума відсутня. Аудитором було застосовано додаткові процедури отримання аудиторських доказів – опитування робітників. Реалізатор Петрик С.В. дав письмове роз'яснення, згідно якого він не підтвердив факт внесення готівки до каси 02.02.2017 р.

Які процедури використав аудитор для отримання аудиторських доказів? Які аудиторські докази було отримано аудитором? Які висновки повинен зробити аудитор на підставі отриманих аудиторських доказів?

Завдання 6.8

На основі даних умови завдання згрупувати робочі документи за стадіями процесу аудиту.

Таблиця 6.2 Класифікація робочих документів аудитора за стадіями аудиту

Стадії аудиторської перевірки		
початкова	дослідна	завершальна

Вихідні дані:

1. Договір на проведення аудиту.
2. Загальний план аудиту.
3. Інформація про розподіл дивідендів.
4. Баланс.
5. Акти звірки.
6. Аудиторські тести.
7. Документація оцінки аудиторського ризику.
8. Акт приймання-передачі виконаних робіт.
9. Звіт про власний капітал.
10. Пояснювальна записка від керівника підприємства про достовірність і повноту наданої аудитору інформації.
11. Робоча програма аудиторської перевірки.
12. Звіт аудитора перед замовником.
13. Протокол загальних зборів акціонерів.
14. Звіт про фінансові результати.
15. Аудиторський висновок.
16. Копія установчої угоди.
17. Документація аналізу фінансового стану підприємства.
18. Витяг із висновку внутрішнього аудиту.
19. Копія статуту підприємства клієнта.
20. Акти інвентаризації запасів та готової продукції.
21. Письмове пояснення касира.
22. Примітки до фінансової звітності.
23. Анкета оцінки ефективності системи внутрішнього контролю та обліку.
24. Анкета опитування керівника та головного бухгалтера підприємства.

Завдання 6.9

За результатами перевірки касових операцій ПАТ «Альфа» скласти робочі документи аудитора:

- 1) акт інвентаризації каси (загальноприйнятої форми);
- 2) відомість порушень в обліку касових операцій (табл.6.3)

Таблиця 6.3 Відомість порушень в обліку касових операцій

№	Первинний документ, обліковий реєстр				Зміст порушення	Характер порушення (помилка, факт обману)	Який нормативний документ порушено
	назва	№	дата	сума			
1	2	3	4	5	6	7	8
...							

Вихідні дані

На підставі наказу №16 від 14.01.2017 р. проведена інвентаризація центральної каси (касир Матвеева С.В.) ПАТ «Альфа» станом на кінець дня 15 січня 2017 р. комісією у складі внутрішнього аудитора Пархоменко А.О., головного бухгалтера Симонової О.М., спеціаліста відділу кадрів Марченко Л.П.

В касі ПАТ «Альфа» інвентаризаційною комісією встановлено станом на кінець дня 14 січня 2017 р.: готівки при покупорному переліку – 1265 грн.

У касі зберігаються чекові книжки по поточному рахунку. За даними касової книги на 14 січня у касі обліковується сума 1351 грн. Ліміт каси встановлено у розмірі 1200 грн.

14 січня 2017 р. було проведено такі готівкові операції:

- прибутковий касовий ордер №14 – оприбутковано виручку їдальні 1250 грн;

- прибутковий касовий ордер №15 – одержано 300 грн за автопослуги від Ломакіна О.О. (документ недооформлений);

- видатковий касовий ордер №6 – видано за приватною розпискою Дейнеко О. О. 350 грн;

- платіжна відомість на виплату дивідендів загальною сумою 1350 грн, у якій є підписи про отримання 1300 грн.



Питання для самостійного вивчення [4, 8, 9, 17]

1. Що є критеріями кількості аудиторських доказів?
2. Які фактори впливають на достатність і належність

аудиторських доказів?

3. Як необхідно зберігати робочі та підсумкові документи аудитора?

4. Яку відповідальність несе аудитор (аудиторська фірма) за конфіденційність та збереження аудиторських документів?

5. Який порядок формування аудиторського файлу?

6. Які особливості формування аудиторського файлу в умовах застосування комп'ютерних інформаційних систем?

Завдання (для самостійної роботи)

Виконати тест (табл.6.4), поставивши відповідні позначки напроти наведених нижче тверджень (так – «+», ні – «-»).

Таблиця 6.4 Тест до теми «Аудиторські докази»

№ з/п	Твердження	Відповіді
1.	Чим більше зібрано доказів, тим менш достовірний висновок	
2.	Докази повинні бути достатніми і достовірними, але не релевантними	
3.	Якість доказів залежить від їх кількості	
4.	Усні докази – надійне джерело інформації	
5.	Якщо ризик контролю високий, слід зібрати більше доказів	
6.	Докази несуттєво впливають на аудиторське судження	
7.	Якщо внутрішній ризик низький, то аудитор може довіряти документам, які знаходяться на підприємстві	
8.	Повнота і цінність аудиторських доказів залежить від уміння застосовувати відповідні способи у процедурах аудиту	
9.	Відомі такі види доказів: документальні, фізичні, хімічні, письмові, усні, математичні, ревізійні	
10.	Релевантні докази – це докази, що не мають прямого відношення до об'єкта аудиту	

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити невідповідності нормативним актам.
3. Сформулювати суть невідповідностей.

Умова завдання

Ситуація 1. Головний аудитор доручив асистенту скласти список документів, які необхідно запросити у клієнта для перевірки. Побоюючись нарікань про некомпетентність, асистент аудитора склав чималенький перелік документів за принципом, - чим більше, тим краще, не зважаючи на їх доречність та достовірність.

Чи впливає кількість отриманих документів на достатність та відповідність аудиторських доказів?

Ситуація 2. Під час проведення аудиту, аудитор без попередження відвідав підрозділ клієнта де проводилася інвентаризація і спостерігав за її процесом. На наступний день він прийняв участь у раптовому підрахунку грошових коштів у касі підприємства.

Чи можна вважати ці дії аудиторськими процедурами? Чи може бути отримана інформація використана як аудиторський доказ?

Ситуація 3. Аудитор здійснив пошук додаткових аудиторських доказів поза межами суб'єкта господарювання, що проходить аудиторську перевірку. Окрім того використав комп'ютерні методи перевірки, в тому числі тестування генерованих комп'ютером всіх записів та операцій.

Яка мета таких аудиторських процедур? Чи є вони відповідними та доречними?

Контрольні тести до модуля 1

1. Постулати аудиту – це:

- а) основні принципи аудиту;
- б) методологічні підходи до аудиту;
- в) фундаментальні аксіоматичні твердження;
- г) правила поведінки аудиторів.

2. Сертифікат аудитора обов'язково повинен мати:

- а) старший аудитор;
- б) молодший аудитор;

- в) директор аудиторської фірми;
- г) засновник аудиторської фірми, частка якого в статутному капіталі становить 25%.

3. Аудитор має право здійснювати перевірку в такому випадку:

- а) коли він є засновником суб'єкта перевірки;
- б) коли на суб'єкті перевірки працюють його родичі;
- в) коли він є працівником цього підприємства;
- г) коли аудитор не пов'язаний із суб'єктом перевірки.

4. До загальнонаукових методів аудиту належать:

- а) інвентаризація;
- б) аналіз;
- в) опитування;
- г) контрольний обмір.

5. Згідно з Законом України «Про аудиторську діяльність» забороняється проведення аудиту для замовника:

- а) аудитором, що є консультантом з оподаткування цього замовника;
- б) аудитором, якого запрошено до перевірки спільного підприємства, засновником якого є замовник;
- в) аудитором, який має особисті майнові інтереси у замовника;
- г) аудитором, який отримав кредит у банку, в якому обслуговується його замовник.

6. Хто є суб'єктом аудиту?

- а) аудитор;
- б) клієнт;
- в) економічний суб'єкт.

7. Аудит - це:

- а) державний фінансовий контроль;
- б) фінансовий контроль, який здійснюють органи місцевої влада;
- в) незалежний фінансовий контроль вищої організації;
- г) незалежна перевірка фінансових звітів або фінансової інформації об'єкта з метою висловлення думки про неї.

8. Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» проведення аудиту є обов'язковим:

- а) для підтвердження звітності установ і організацій, які повністю утримуються за рахунок державного бюджету;

- б) для підприємств усіх форм власності і видів діяльності, крім тих, що утримуються за рахунок державного бюджету;
- в) для банків, довірчих товариств, валютних і фондових бірж, кредитних спілок, інших небанківських фінансових установ, які здійснюють залучення коштів громадян, а також залучення цінних паперів.

9. Аудиторській фірмі дозволяється здійснювати аудиторську діяльність за умови:

- а) якщо в ній працює хоча б один сертифікований аудитор;
- б) що директором цієї фірми є особа, яка має економічну освіту;
- в) що штат працівників фірми - не менше 10 чоловік;
- г) що це є товариство з повною відповідальністю.

10. В яких випадках здійснюють обов'язковий аудит?

- а) у випадках, передбачених законодавством;
- б) за рішенням господарюючого суб'єкта;
- в) за рішенням аудиторської фірми;
- г) за рішенням Спілки аудиторів України.

11. За яким критерієм професія аудитора відрізняється від багатьох інших професій?

- а) компетентності;
- б) професійної сумлінності;
- в) незалежності;
- г) володіння технічними професійними прийомами.

12. Для якого виду аудиторської діяльності рівень відповідальності аудитора за свою роботу найнижчий?

- а) аудит фінансової звітності;
- б) консультація;
- в) оглядова перевірка;
- г) бухгалтерське супроводження.

13. Суб'єктом аудиторської діяльності є:

- а) юридична особа, що підлягає аудиторській перевірці;
- б) фізична або юридична особа, що займається підприємницькою діяльністю і отримує прибуток;
- в) фізичні особи і організації, що здійснюють незалежний контроль економічних подій;
- г) немає правильної відповіді.

14. Аудитору забороняється:

- а) займатися торговельною і посередницькою діяльністю, виробничою діяльністю;
- б) займатися науковою і викладацькою діяльністю;
- в) отримувати дивіденди від акцій;
- г) займатися методичною роботою.

15. Аудиторські фірми в Україні можуть бути:

- а) будь-якої організаційно-правової форми господарювання;
- б) будь-якої організаційно-правової форми, за винятком форми акціонерного товариства відкритого типу;
- в) організаційно-правової форми акціонерного товариства;
- г) у формі кооперативу.

16. Однією з обов'язкових вимог до аудиторської фірми є:

- а) загальний розмір частки учасників аудиторської фірми, які є сертифікованими аудиторами, в статутному капіталі не повинен перевищувати 30 %;
- б) наявність в штаті аудиторської фірми як мінімум трьох сертифікованих аудиторів;
- в) керівником аудиторської фірми може бути тільки сертифікований аудитор;
- г) немає правильної відповіді.

17. До обставин, які можуть негативно впливати на незалежність аудитора, можна віднести:

- а) фінансову участь аудитора в справах організації клієнта в будь-якій формі;
- б) співпрацю одного аудитора з клієнтом протягом двох років;
- в) здійснення одним і тим же аудитором декількох аудиторських перевірок підряд;
- г) немає правильної відповіді.

18. Основним законодавчим актом, що визначає загальні правові положення аудиторської діяльності є:

- а) Закон України «Про аудиторську діяльність»;
- б) Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»;
- в) Стандарти аудиту;
- г) Господарський кодекс України.

19. Відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» аудит - це:

- а) перевірка бухгалтерської і фінансової звітності, обліку первинних документів та іншої інформації суб'єктів господарювання з метою визначення достовірності їх обліку, його повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам;
- б) перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам Законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів
- в) перевірка публічної звітності, обліку первинних документів та іншої інформації суб'єктів господарювання з метою виявлення відхилень у веденні обліку, визначення його повноти та відповідності чинному законодавству і встановленим нормативам;
- г) всі варіанти правильні.

20. У чому полягає системний підхід в аудиторській діяльності?

- а) аудит здійснюється за допомогою системи розроблених методів і прийомів;
- б) об'єкт, який досліджується, розглядається як система;
- в) аудитор і об'єкт, який досліджується, розглядаються як одна цілісна система;
- г) всі варіанти правильні.

21. Загальний розмір частки внесків засновників, які є сертифікованими аудиторами, повинен бути не менший ніж:

- а) 70 %;
- б) 30 %;
- в) 50 %;
- г) необмежений.

22. За якою формою власності може бути створена аудиторська фірма?

- а) приватна, державна;
- б) приватна, колективна;
- в) будь-яка форма власності;

г) державна.

23. Аудитори і аудиторські фірми не мають права:

- а) отримувати необхідні документи, які мають відношення до предмета перевірки;
- б) зберігати в таємниці інформацію, одержану в ході аудиту;
- в) надавати внутрішню інформацію про діяльність підприємства усім зацікавленим особам.

24. Яке обмеження розміру майнової (цивільної) відповідальності аудиторів встановлено Законом України «Про аудиторську діяльність»?

- а) в розмірі фактично завданих збитків;
- б) у відповідності до договору;
- в) у розмірі 100 неоподатковуваних заробітних плат;
- г) від 1 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

25. Яке із визначень найбільш точно відображає зміст поняття «аудиторська фірма»?

- а) аудиторська фірма – юридична особа, створена відповідно до законодавства, яка здійснює виключно аудиторську діяльність;
- б) аудиторська фірма – це організація, яка має ліцензію на право здійснення аудиторської діяльності на території України і займається наданням аудиторських послуг;
- в) аудиторська фірма – це союз декількох аудиторів;
- г) немає правильної відповіді.

26. Хто може бути директором аудиторської фірми?

- а) особа, що має 30% акцій аудиторської фірми;
- б) сертифікований аудитор;
- в) особа, що пропрацювала на посаді головного бухгалтера не менше 3 років;
- г) всі варіанти правильні.

27. Аудитор:

- а) засвідчує фінансову звітність;
- б) гарантує, що фінансова звітність є правильною;
- в) висловлює думку про фінансову звітність;
- г) усе перелічене.

28. Впевненість за МСА - це:

- а) вид аудиторського звіту;
- б) думка щодо достовірності аудиторських доказів;
- в) рівень суттєвості інформації;
- г) елемент договору на аудит.

29. Щоб переконатися, що всі аудиторські перевірки виконуються відповідно до МСА, аудиторська фірма повинна:

- а) приймати на роботу аудиторів, які мають попередній досвід роботи аудитором;
- б) приймати на роботу тільки тих, хто має сертифікат аудитора;
- в) впроваджувати політику та процедури контролю якості робіт;
- г) запобігати використанню стандартних форм тестування (опитування) та контрольних таблиць.

30. Витрати на здійснення обов'язкового аудиту несе:

- а) держава;
- б) підприємство, що перевіряється;
- в) аудит проводиться безкоштовно;
- г) один із кредиторів або в порядку солідарної відповідальності.

31. Аудиторські послуги у вигляді експертиз оформляються:

- а) експертним висновком;
- б) протоколом;
- в) аудиторським висновком;
- г) службовою запискою.

32. Аудит є обов'язковим для:

- а) малих підприємств;
- б) спільних підприємств; інвестиційних, довірчих фондів
- в) державних банків;
- г) фірм, що працюють в особливо прибуткових галузях.

33. Яка країна є батьківщиною аудиту?

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Німеччина;
- г) Франція.

34. Чим визначається організаційна структура управління аудиторською фірмою?

- а) видами аудиторських послуг, їх складністю і масштабністю;
- б) галузевими особливостями та діючим законодавством;
- в) вимогами чинного законодавства;
- г) всі варіанти правильні.

35. Яке з визначень найповніше відображає права керівника аудиторської фірми?

- а) керівник аудиторської фірми – це її співробітник, що знаходиться в підпорядкуванні старшого аудитора і займається організацією робіт з проведення аудиту;
- б) керівник аудиторської фірми – це її співробітник, який управляє рядовими учасниками і атестований за одним із напрямів робіт, пов'язаних з аудитом;
- в) керівник аудиторської фірми – це її, що входить до складу адміністрації (власників) і має право підпису аудиторських висновків від імені цієї фірми;
- г) немає правильної відповіді.

36. Директор аудиторської фірми несе відповідальність за:

- а) якість наданих послуг клієнту;
- б) повноту і достовірність даних в робочих документах;
- в) своєчасність виконання робіт;
- г) реалізацію результатів робіт.

37. До обов'язків молодшого персоналу аудиторської фірми відноситься:

- а) формування власної думки про об'єктивність і достовірність інформації, відображеної в аудиторському висновку;
- б) управління виконавцями;
- в) виконання робіт з аудиту відповідно до програми з формуванням робочої документації.

38. Організація праці аудиторів не повинна передбачати:

- а) розподілу робіт, закріплення обов'язків;

- б) контролю якості праці;
- в) визначення відповідальності, розробки посадових інструкцій;
- г) належна організації торгівельної діяльності, що відповідає чинному законодавству.

39. Який нормативний акт відображає порядок видачі дозволів на заняття аудиторською діяльністю?

- а) Закон України «Про аудиторську діяльність»;
- б) Положення про сертифікацію аудиторів;
- в) Положення про Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності;
- г) Стандарти аудиту.

40. Організація праці аудитора передбачає:

- а) розподіл, нормування, планування робіт;
- б) застосування методичних прийомів аудиту;
- в) спеціалізацію і практичну діяльність структурних підрозділів;
- г) всі відповіді по шильні.

41. Нормування праці аудиторів – це:

- а) наявність висококваліфікованих фахівців і відпрацьованої системи;
- б) спеціалізація аудиторів і їх кооперація;
- в) процес встановлення норм витрат праці при виконанні певних обсягів робіт за конкретний проміжок часу;
- г) немає правильної відповіді.

42. Який термін чинності сертифіката аудитора встановлено законодавством України?

- а) 6 років;
- б) не обмежений;
- в) 5 років;
- г) 10 років.

43. В Україні існують сертифікати аудиторів таких типів:

- а) серії А – на здійснення аудиту підприємств; серії Б – на здійснення аудиту господарських товариств; серії В – на здійснення аудиту банків;
- б) серії А – на здійснення аудиту банків; серії Б - на здійснення аудиту підприємств;

в)серії А – на здійснення аудиту підприємств і господарських товариств; серії Б – на здійснення аудиту банків.

44. Хто має повноваження визначати порядок оформлення офіційних документів за наслідками надання аудиторських послуг в Україні?

- а) Верховна Рада України;
- б) аудиторська фірма;
- в) Аудиторська палата України;
- г) Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України.

45. Аудиторська фірма для набуття права на заняття аудиторською діяльністю повинна:

- а) отримати спеціальну ліцензію Аудиторської палати України;
- б) отримати сертифікат на діяльність аудиторської фірми;
- в) пройти реєстрацію і отримати реєстраційне свідоцтво АПУ.

46. Програму проведення аудиторської перевірки аудитор складає:

- а) перед початком проведення аудиту;
- б) перед складанням плану аудиту;
- в) під час документального оформлення аудиту;
- г) після того, як аудитор провів тестування системи внутрішнього контролю.

47. При плануванні аудиту оформляють:

- а) поточний і перспективний плани;
- б) план і програму аудиторської перевірки;
- в) поточний і стратегічний плани;
- г) загальний план і програми аудиторської перевірки.

48. Чи можливі зміни та уточнення у загальному плані аудиту та в аудиторській програмі?

- а) ні, план і програми залишаються не змінними протягом усієї тривалості аудиту;
- б) план аудиту можна змінювати, а програми – ні;
- в) програми аудиту можуть змінюватись і уточнюватись, а план аудиту – ні;

г) протягом усієї тривалості аудиту його загальний план і програма переглядаються та уточнюються аудитором.

49. При формуванні аудиторського досьє слід дотримуватися основних правил, а саме:

- а) оперативний пошук документів, надійність документального обслуговування, збереження документів;
- б) необхідність документів, правильність заповнених реквізитів, достовірність даних;
- в) збереження документів, призначення документа, правдивість інформації;
- г) всі відповіді правильні.

50. Перелік робіт на основних етапах проведення аудиту визначено у:

- а) плані аудиту;
- б) програмі аудиту;
- в) протоколі;
- г) графіку.

51. На якому етапі починається планування аудиту?

- а) на етапі вибору замовника;
- б) на попередньому етапі;
- в) під час здійснення аудиту;
- г) на організаційному етапі.

52. Організація праці аудитора - це:

- а) система заходів, яка забезпечує раціональне використання трудових ресурсів;
- б) планування роботи аудиторів;
- в) наукова організація праці;
- г) немає правильної відповіді.

53. Реалізація аудитором підготовчого етапу припускає:

- а) документальне оформлення;
- б) оформлення і рішення всіх питань в усній формі;
- в) як документальне, так і усне оформлення на розсуд аудитора;
- г) немає правильної відповіді.

54. Вивчення діяльності підприємства-замовника аудитором аудиторською фірмою) на першому етапі аудиторської діяльності обумовлено, в першу чергу, необхідністю:

- а) отримати інформацію про клієнта;
- б) прискорити процес укладення договору;
- в) отримати якнайбільше інформації про клієнта і визначити аудиторський ризик.

55. Заключні процедури аудиту виконують:

- а) до дати балансу;
- б) після дати балансу;
- в) незалежно від дати балансу;
- г) заключні процедури при аудиті річної фінансової звітності не виконують.

56. Після вивчення, оцінки і тестування служби внутрішнього контролю аудитор:

- а) може відмовити у висновку;
- б) не може розпочати аудиту, оскільки договір не підписаний;
- в) може значно збільшити обсяг аудиторських процедур.

57. Планування аудиту для постійних клієнтів обов'язково має включати:

- а) ознайомлення з бізнесом клієнта;
- б) тести на відповідність;
- в) аналіз попередніх робочих документів;
- г) аналіз облікової політики.

58. До Програми аудиту нового клієнта слід включати:

- а) фінансову та операційну характеристику підприємства клієнта;
- б) оцінку ризику шахрайства;
- в) умови діяльності в галузі спеціалізації клієнта;
- г) усе перелічене.

59. Який документ засвідчує в Україні факт досягнення домовленості між клієнтом і аудиторською фірмою (аудитором) про проведення аудиторської перевірки?

- а) протокол про намір провести аудиторську перевірку;
- б) акт;

- в) договір;
- г) лист-зобов'язання.

60. Який критерій є основним під час прийняття рішення щодо укладення договору на аудит?

- а) дотримання всіх аспектів незалежності;
- б) нескладність проведення аудиту для конкретного клієнта;
- в) висока сума гонорару за аудит;
- г) можливість подальшої співпраці з клієнтом.

61. Які розділи повинен містити договір на проведення аудиту?

- а) об'єкт перевірки, терміни та виконавці, відповідальність сторін;
- б) обсяг аудиторських послуг, термін перевірки, розмір і умови оплати;
- в) предмет і термін перевірки, обсяг аудиторських послуг, розмір і умови оплати, відповідальність сторін, реквізити сторін.

62. Вимоги до форми і змісту договору визначені:

- а) у Законі України «Про аудиторську діяльність»;
- б) у Господарському та Цивільному кодексі України;
- в) законодавчо не визначено;
- г) визначаються аудиторською фірмою.

63. Що з переліченого нижче викладається у листі-зобов'язанні аудитора?

- а) вимога забезпечення відповідних умов для роботи;
- б) перелік заходів, які планує здійснити аудитор;
- в) попередження клієнта про конфіденційність інформації;
- г) критерії суттєвості відхилень.

64. Якщо замовник пропонує змінити умови домовленості, то аудитор повинен:

- а) оцінити юридичні наслідки таких змін;
- б) визначити економічні наслідки змін;
- в) оцінити сукупну доцільність змін;
- г) усе перелічене.

65. При укладенні договору на проведення аудиту клієнт зробив аудиторській фірмі вигідну пропозицію про надання в оренду приміщень. Можливі дії керівника аудиторської фірми:

- а) відхилити пропозицію;
- б) прийняти пропозицію на умовах клієнта;
- в) прийняти пропозицію на умовах, що склалися на ринку даних послуг.

66. Чи можуть бути змінені строки початку та завершення аудиторської перевірки клієнта?

- а) можуть;
- б) ні;
- в) можуть, якщо це обумовлено в договорі;
- г) можуть за усною домовленістю з клієнтом.

67. Складовими частинами ризику наявності помилок в системі обліку замовника є:

- а) внутрішній ризик, ризик контролю;
- б) ризик контролю, ризик аналітичних процедур;
- в) ризик вибірки, ризик аналітичних процедур;
- г) ризик вибірки, внутрішній ризик.

68. Під час вивчення системи внутрішнього контролю аудитор виявив, що на підприємстві не проводять інвентаризації. Якого елемента системи внутрішнього контролю стосується цей недолік?

- а) середовища контролю;
- б) зовнішнього впливу;
- в) системи обліку;
- г) контрольних процедур.

69. Який з наведених показників можна використати для розрахунку загальної суттєвості?

- а) кількість здійснених господарських операцій;
- б) загальна сума активів;
- в) сума сплаченого податку на прибуток;
- г) величина кредиторської заборгованості.

70. Які елементи є складовими частинами мультиплікативної моделі аудиторського ризику?

- а) ризик контролю, внутрішній ризик;
- б) ризик контролю, внутрішній ризик, ризик невиявлення помилок;
- г) внутрішній ризик, ризик невиявлення помилок;
- д) ризик контролю, ризик невиявлення помилок.

71. Аудиторський ризик - це :

- а) ризик того, що аудитор може зробити неправильний висновок у результаті перевірки навіть при дотриманні усіх вимог до здійснення аудиту;
- б) ризик можливості наступних збитків від небажання замовника оплатити аудит;
- в) ризик неправильного підбору виконавців аудиту;
- г) ризик неправильного підбору і застосування процедур аудиту.

72. Модель аудиторського ризику має вигляд:

- а) $ZAR = BR \times PK \times PH$;
- б) $ZAR = BR + PK - PH$;
- в) $ZAR = BR \times PK + PH$;

73. Які з наведених значень ризику контролю (PK) неможливі?

- а) $PK = 1$;
- б) $PK = 0$;
- в) $PK = 0,8$;

74. При високих значеннях внутрішнього ризику та ризику контролю аудитор повинен запланувати:

- а) високий рівень ризику невиявлення помилок (PH);
- б) низький рівень PH;
- в) у такій ситуації PH не визначається.

75. Яке значення ризику невиявлення помилок (PH) неможливе?

- а) $PH = 1$;
- б) $PH = 0,75$;
- в) $PH = 0,2$;
- г) $PH = 0,05$.

МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Практичне заняття № 7

Тема: Аудит фінансової звітності

План

- 1. Аудит облікової політики підприємства*
- 2. Зміст, основні завдання та порядок аудиту активів та пасивів*
- 3. Оцінка фінансової звітності*

Мета заняття:

- закріпити знання щодо сутності і порядку проведення аудиту облікової політики;
- засвоїти основні напрями аудиту активів, пасивів і фінансової звітності;
- закріпити знання щодо оцінки фінансової звітності аудитором;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 7.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Зазначити якісні характеристики фінансової звітності та її користувачів.
2. Назвати та охарактеризувати принципи підготовки фінансової звітності.
3. Чи варто звертати увагу на адресну частину форм звітності?
4. Яку інформацію може одержати аудитор, аналізуючи облікову політику підприємства?
5. Яку інформацію може одержати аудитор, аналізуючи установчі документи підприємства?
6. За допомогою яких документів аудитор може визначити повноваження керівництва?
7. Назвати основні порушення готівкового обігу, за які накладаються стягнення.
8. Яка мета аудиту розрахунків з бюджетом?
9. Який порядок подання та оприлюднення фінансової звітності?
10. Як проводиться загальний огляд бухгалтерської звітності?

11. За допомогою яких показників звітності аудитор може скласти думку про фінансовий стан клієнта?
12. Як перевірити достовірність залишків грошових коштів, відображених у звітності?
13. Як здійснюється формальна перевірка фінансової звітності?
14. В чому суть аналітичної перевірки фінансової звітності?

Завдання 7.2

На підставі наданої інформації розробити аналітичну модель і провести розрахунок зарплати, сплаченої реалізаторам протягом року. Визначити та обґрунтувати ступінь адекватності аналітичної моделі. Назвати можливі причини розбіжності між даними, отриманими шляхом застосування аналітичних процедур.

Вихідні дані:

ТОВ «Меланж» здійснює роздрібну реалізацію трикотажного одягу на ринку «Колос» в м. Миколаєві. Підприємство має 5 торгових місць-контейнерів, які обслуговують 5 реалізаторів.

Бухгалтерський облік ведеться за спрощеною системою керівником підприємства. В зв'язку з бажанням ТОВ «Меланж» отримати кредит, воно має надати банку «Аваль» свою річну фінансову звітність, перевірену незалежним аудитором.

Після початку роботи аудитор з'ясував, що значна частина первинних документів щодо нарахування та виплати зарплати реалізаторам була випадково втрачена. Тому підтвердити суму фактично сплаченої зарплати шляхом застосування процедур перевірки по суті було неможливо.

Проте, аудитор вважає за можливе розробити аналітичну процедуру, спираючись на зібрані дані:

- сума сплаченої протягом року зарплати реалізаторам, яку показано у звітності складає 119500 грн.

Протягом року ринок «Колос» не працював:

- 7 святкових днів;

- 12 понеділків, що є санітарними днями.

Всі інші дні ТОВ «Меланж» вело торгівлю. Робота реалізаторів була спланована так, аби кількість виходів була для всіх однаковою. Реалізатори отримують зарплату у вигляді комісійних, розмір яких залежить від вартості проданої одиниці товару:

Таблиця 7.1 Розмір комісійних, які сплачуються реалізаторам

Категорії товарів	Розмір комісійних
До 50 грн	6 %
51-150 грн	4 %
151-300 грн	3 %
більше 300 грн	2 %

Згідно колективної угоди реалізатори отримують доплати:

-25 % за роботу у вихідний день;

-10 % за заміну іншим реалізаторам (у випадку хвороби, особистих обставин та інше).

Протягом року підприємство працювало 102 вихідні дні, замінив одних реалізаторів іншими було 240, в тому числі 60 у вихідні дні, згідно із записами у книгах реалізації структура проданих товарів була така:

Таблиця 7.2 Річний обсяг реалізації по категоріям товарів

Категорії товарів	Річний обсяг реалізації, грн
До 50 грн.	520800
51-150 грн.	341000
151- 300 грн.	841000
більше 300 грн.	1553100

Завдання 7.3

Необхідно :

1. Дослідити наведену ситуацію за вихідними даними.
2. Зібрані аудиторські докази зафіксувати у відповідних робочих документах (зразок 7.1 – 7.4).
3. При виявленні порушень встановити, вимоги яких нормативних документів порушено та охарактеризувати подальші дії аудитора.

Вихідні дані:

У термін 10.09-20.09.2016 року аудиторською перевіркою компонентів фінансової звітності - повноти, законності та достовірності обліку дебіторської заборгованості ТОВ «Схід» встановлено наступне:

1. За дебетом рахунка 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» в журналі-ордері наявне сальдо на аналітичних рахунках:

Таблиця 7.1 Дебіторська заборгованість ТОВ «Схід»

Код рядка ж/о	Дебітор	Сума, грн	Дата виникнення заборгованості
1	ТОВ «Мир»	22000,00	04.04.2016 р.
2	ПП «Час»	19000,00	20.01.2014 р.
3	ТОВ «Шанс»	24000,00	19.09.2015 р.
4	ПП «Явір»	8400,00	26.08.2016 р.

2. Заборгованість ПП «Час» та ПП «Явір» виникла за фактом продажу їх фільтрів повітроочисних для автомобілів КАМАЗ, а ТОВ «Мир» і ТОВ «Шанс» – за фактом продажу їх шин автомобільних.

3. 19 вересня поточного року зустрічною перевіркою аудитор встановив, що у ТОВ «Шанс» 19.09.2015 року оприбутковано шин автомобільних на суму 19800,00грн., що підтверджено первинними документами та регістрами складського обліку.

4. 01.08.2016р. ТОВ «Мир» виставлено претензію за прострочення розрахунків на суму 28400,00 грн (дата виконання договору 04.05.2016 року, пеня – 0,3% за кожен день прострочення платежу).

5. За розрахунками з ТОВ «Явір» та ПП «Час» звірка не проводилась.

6. 01.05.2016 року заборгованість ПП «Час» було списано як безнадійну, причому в бухгалтерському обліку зроблено запис: дебет рахунка 99, кредит – рахунка 361, сума 19000,00 грн. В податковому обліку суму віднесено до валових витрат відповідного звітнього періоду.

7. Дата розрахунків за договором з ПП «Явір» – 01 жовтня 2016 р.

Зразок 7.1

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік активів звірки на підтвердження дебіторської заборгованості

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава	Згідно з актом звірки		Примітка (розбіжність, причини)
					сума	дата	
...							

Аудитор

І.Б.П

Зразок 7.2

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перевірка повноти та своєчасності оплати рахунків покупцями

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума за накладною, рахунком	Дата оплати покупцем згідно з договором	Дата фактично проведеної оплати	Сума штрафу, пені за несвоєчасну оплату		Примітка (розбіжність, причини)
					За договором	Фактично сплачено	
...							

Аудитор

І.Б.П

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік виставлених претензій на адресу дебіторів

Дебітор	Код рядка у ж/о	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Підстава	Пред'явлена претензія на адресу дебітора		З них сума визнана дебітором
					сума	дата	
...							

Аудитор

І.Б.П

Аудиторська фірма _____

Підприємство _____

Період перевірки _____

Термін (дата) перевірки _____

Аудитор _____

Перелік виставлених претензій на адресу дебіторів

Дебітор	Сума заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Записи в бухгалтерському обліку	Підстава для списання	Примітка (розбіжність, причини)
...					

Аудитор

І.Б.П

Визначити інформаційне забезпечення аудиту (реєстри аналітичного, синтетичного обліку, інші документи) (зразок 7.5).

Аудиторська фірма _____
 Підприємство _____
 Період перевірки _____
 Термін (дата) перевірки _____
 Аудитор _____

Перелік виявлених помилок і порушень при аудиті дебіторської заборгованості

№ з/п	Первинний документ, обліковий реєстр				Характер порушення
	найменування	№	дата	сума	
...					

Аудитор

І.Б.П



Питання для самостійного вивчення [1, 4, 9, 13, 17]

1. Яким якісним характеристикам повинна відповідати фінансова звітність та підтвердження яких з них належить до компетенції аудитора?
2. Чим повинні бути підтвержені дебіторська і кредиторська заборгованість у звітності?
3. За якими параметрами здійснюється економічний і фінансовий аналіз при перевірці фінансової звітності?
4. Як перевірити достовірність балансового прибутку (збитку), відображеного у Звіті про фінансові результати?

Завдання (для самостійної роботи)

Використовуючи інформацію базового підприємства дати оцінку фінансового стану підприємства шляхом розрахунку показників, відображених у табл. 7.3., та сформулювати думку аудитора щодо можливості подальшого функціонування підприємства відповідно до вимог МСА 570 «Безперервність».

**Таблиця 7.3 Показники фінансового стану
за 20.....рік**

№ з/п	Показники	Нормативне забезпечення	На початок року	На кінець року	Відхилення
1.	Коефіцієнт автономії	$\geq 0,5$			
2.	Коефіцієнт фінансової незалежності	≤ 2			
3.	Коефіцієнт фінансового ризику	< 1			
4.	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\geq 0,2$			
5.	Загальний коефіцієнт ліквідності	≥ 1			
6.	Чиста рентабельність господарської діяльності підприємства	X			
7.	Коефіцієнт окупності виробничих витрат	X			
8.	Коефіцієнт зносу основних засобів	зменшення			
9.	Коефіцієнт придатності	збільшення			

Тематика індивідуальних завдань

Завдання. (для індивідуальної роботи)

1. Проаналізувати ситуації.
2. Визначити невідповідності нормативним актам.
3. Сформулювати суть невідповідностей.

Умова завдання

Ситуація 1. Проводячи аналіз окремих рахунків бухгалтерського балансу, аудитор з'ясував, що торговельне підприємство здійснює нарахування резерву на повернення покупцями проданих товарів. Сума створеного резерву на початок і кінець звітного періоду залишається незмінною. Аудитор зробив запит про надання йому для перевірки фінансові звіти минулих років, перевірені попереднім аудитором, на що отримав відмову керівника підприємства.

Ситуація.2. Отримавши від суб'єкта господарювання підтвердження деяких важливих умов угод та господарських договорів щодо поставок товарів, аудитор з'ясував, що в них відсутні або

недостатньо аргументовано висвітлені питання: приймання товарів, умов поставок та оплати, право повернення товару, гарантована кількість поставки товару, положення щодо відмови або відшкодування збитків.

Чи впливають на достовірність обліку самі ці умови і угоди? Чи можуть вони призвести до викривлення показників фінансової звітності?

Ситуація 3. На підприємстві протягом звітного року застосовувалися незвичні умови та положення операцій продажу та поставок. Для отримання аудиторських доказів щодо їх впливу на фінансову інформацію, аудитор провів опитування персоналу, який займається збутом та маркетингом, юриста господарюючого суб'єкта.

Чи достатньо цих аудиторських процедур? Якщо ні, то які процедури будуть доречними в цьому випадку?

Ситуація 4. З метою мінімізації ризику маніпуляції з запасами та відображення їх залишків у фінансовій звітності, аудитор організовує проведення їх інвентаризації.

В який період найдоречніше проведення інвентаризації:

- в період між річною інвентаризацією проведеною клієнтом та кінцем звітного періоду?
- на початку наступного звітного періоду?
- до початку річної інвентаризації, яку проводить суб'єкт господарювання?

Практичне заняття № 8

Тема: Аудиторський висновок та інші підсумкові документи

План

1. *Поняття та склад аудиторської звітності*
2. *Поняття про аудиторський висновок*
3. *Види аудиторських висновків та їх зміст*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про аудиторську звітність;
- сформувати навички складання аудиторського висновку;
- сформувати навички вибору виду аудиторського висновку;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 8.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Який склад підсумкової документації аудитора?
2. Що таке аудиторський звіт?
3. Якою повинна бути інформація, подана у звіті?
4. Що таке аудиторський висновок?
5. В чому полягає різниця між аудиторським звітом та аудиторським висновком?
6. Яку структуру має аудиторський висновок?
7. Охарактеризуйте основні розділи аудиторського висновку.
8. Які види аудиторських висновків ви знаєте?
9. Якою процедурою передається аудиторський висновок клієнту?
10. Назвати обставини, за яких аудитор може відмовитися від видачі висновку.
11. Розкрити сутність понять «невпевненість» і «незгода» аудитора.
12. Якими МСА регламентуються складання аудиторських висновків.

Завдання 8.2

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. Аудиторська звітність є робочою документацією аудитора.

2. Аудиторський висновок не є обов'язковим і складається за бажанням клієнта.

3. Форма і зміст аудиторського висновку регламентується Законом України «Про аудиторську діяльність».

4. Аудиторський висновок – це документ, який має юридичну силу і може бути оприлюднений.

5. Аудиторський звіт є різновидом аудиторського висновку.

6. Кількість примірників аудиторського висновку не може перевищувати 3 екземплярів.

7. У випадку наявності фундаментальної непевності аудитор може надати негативний аудиторський висновок.

8. Аудиторський висновок підписує аудитор, який виконував аудиторську перевірку.

9. Аудиторський висновок передається замовнику кур'єром з наданням розписки про отримання.

10. Пояснюючий параграф аудиторського висновку необхідний для висвітлення всіх незгод та невпевненостей.

11. Зміст аудиторського звіту перед замовником регламентується МСА 800.

12. У безумовно-позитивному висновку аудитор підтверджує достовірність інформації, яка наведена у фінансовій звітності, і відповідність ведення бухгалтерського обліку чинному законодавству та встановленим нормативам.

13. Описуючи в аудиторському висновку обсяг аудиту, аудитор обов'язково зазначає рівень аудиторського ризику.

14. За результатами виконання завдань з аудиту спеціального призначення аудитор складає висновок довільної форми.

15. Аудиторський висновок містить інформацію про відповідальність як клієнта так і аудитора.

16. Відповідальність за достовірність аудиторського висновку перед замовником несе аудитор.

Завдання 8.3

Визначте, який висновок може скласти аудитор у поданих нижче ситуаціях.

Ситуація 1. На момент перевірки на підприємстві, що перевіряється, завершується дія довгострокових будівельних контрактів-договорів. Наслідком можуть бути збитки, фактичний розмір яких визначити неможливо, оскільки діють певні фактори

(підвищення продуктивності праці), що можуть значно зменшити їх суму. Поручень та помилок в обліку та звітності не виявлено.

Ситуація 2. Підприємству, яке перевіряється, пред'явлено судовий позов одним з його постачальників у зв'язку з порушенням договору постачання з вимогою компенсації усіх завданих збитків, суму яких реально визначити на даний момент неможливо. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 3. Підприємство, що перевіряється, має у своєму складі філію, яка ліквідується. Філія є юридичною особою. Резерви для покриття заборгованості філії підприємством забезпечені не були, головне підприємство за результатами перевірки є неплатоспроможним.

Ситуація 4. На підприємстві встановлено крадіжку грошей з каси в сумі 100 грн. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 5. На підприємстві встановлено, що витрати в сумі 251017 грн., які були здійснені в першій половині січня наступного за звітним року, відображені по дебету рахунку 23 «Основне виробництво» в грудні звітного року. Інших порушень та відхилень не встановлено.

Ситуація 6. Річна фінансова звітність підприємства складена відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову». Аудитор зібрав достатню кількість доказів та отримав усі необхідні пояснення від керівництва та персоналу підприємства. Аудитор може підтвердити можливість подальшого функціонування підприємства. При складанні звітності враховано вплив подальших подій після дати балансу.

Ситуація 8. Аудитору, що проводив перевірку у стислі строки, не було надано всієї необхідної інформації та відповідних пояснень керівництва, що значно обмежило рамки аудиту.

Ситуація 9. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства-клієнта та загальноприйнятими принципами обліку. Внутрішньою зустрічною перевіркою також виявлено розбіжності між показниками журналів-ордерів, Головної книги та Балансу підприємства.

Ситуація 10. На думку аудитора, фінансова звітність не відповідає встановленим вимогам, не є достовірною і об'єктивною, показники її суттєво перекручені.

Ситуація 11. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів.

Крім того, у минулому місяці поточного року аудитор обіймав посаду голови ради директорів підприємства, що перевіряється.

Завдання 8.4

Аудитор опинився в ситуації, коли треба скласти безумовно позитивний висновок при наявності важливого сумніву щодо можливості економічного суб'єкта продовжувати діяльність і виконувати свої обов'язки протягом, які мінімум, 12 місяців наступних за звітним періодом, виникла проблема «діючого підприємства».

Необхідно:

Встановити основні причини, які стали основою для формулювання такого висновку.

Завдання 8.5

Вихідні дані:

Фірма «Комплекс» – будівельна фірма, яка працює на основі довгострокових договорів. Керівництво фірми прийняло рішення не включати дані про рух грошових коштів в бухгалтерську звітність, оскільки вважає цю інформацію не важливою.

Необхідно:

Визначити, який вид висновку повинен скласти аудитор.

Завдання 8.6

Вихідні дані:

Фірма К займається реалізацією будівельних матеріалів, й частина з них продається за готівку: з всієї суми готівки 750000 грн - 125000 грн за готівку населенню. За цією реалізацією не виконуються достатній контроль якому міг би довіряти аудитор, і в процесі перевірки не було проведено аудиторських процедур, які б дали незалежне підтвердження правильності обліку реалізації за готівку.

Необхідно:

Визначити, який висновок повинен скласти аудитор.

Завдання 8.7

Вихідні дані:

1 грудня 2016 року рада директорів фірми «Корпус» вирішила надати безвідсотковий кредит директору Матвієнку С.П. для придбання путівки для поїздки у відпустку. 19 січня 2017 року кредит було повернено. Звітний період фірми закінчується 1 січня. Рада

директорів прийняла рішення що цей короткостроковий кредит, який вже повернено, не треба відображати в бухгалтерській звітності.

Необхідно:

Визначити, який аудиторський висновок необхідно скласти.

Завдання 8.8

Здійснити аналіз і критичну оцінку тексту аудиторського висновку.

Вихідні дані:

(фрагмент аудиторського висновку)

...Нами було перевірено фінансову звітність ПАТ «Калина» від статті 010 до статті 640 відповідно до аудиторських стандартів. На нашу думку, фінансова звітність правдиво та об'єктивно відображає фінансовий стан підприємства на 31.12.2016р., розмір прибутку та напрями його використання і складена відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність»...



Питання для самостійного вивчення [1, 4, 8, 9, 13, 17]

1. За яких обставин аудитор може відмовитись від видачі аудиторського висновку?
2. Якими стандартами регулюються питання контролю якості аудиторських послуг?
3. Яку відповідальність несе керівництво за систему контролю якості фірми?
4. Розкрийте зміст поняття «подальші події» та поясніть їх вплив на вид аудиторського висновку.
5. Яка різниця між висновком і звітом аудитора? Які види відповідальності і перед ким несе аудитор?
6. Як розподіляється відповідальність між аудитором, замовником та третіми особами?

Завдання (для самостійної роботи).

Скласти умовно-позитивний аудиторський висновок

Вихідні дані:

Під час аудиту встановлено:

1. Занижено прибуток у зв'язку з необґрунтованим списанням на адміністративні витрати на суму 1550,00 грн;

2. Занижено податок на додану вартість у зв'язку з неправильним визначенням пільг і обсягу реалізації продукції на 4500,00 грн;

3. Інші показники фінансової звітності відповідають даним бухгалтерського обліку і знайшли своє відображення в регістрах обліку та головній книзі;

4. Допущені відхилення в обліковій політиці підприємства в частині використання готівки на поточні витрати.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

1. Оцінити наведені ситуації.

2. Визначити, який вид аудиторського висновку може бути складено за їх наслідками

3. Визначити вплив обставин, виявлених аудитором у ході перевірки на зміст аудиторського висновку.

Умова завдання

Ситуація 1. У ході перевірки мало місце суттєве обмеження її обсягу, в результаті чого аудитор не отримав необхідних доказів. Крім того проти підприємства порушено судову справу з приводу невиконання договірних зобов'язань перед постачальником. Розмір компенсації збитків за позовом може суттєво вплинути на фінансовий стан клієнта.

Ситуація 2. У ході аудиту виявлено розбіжності між окремими положеннями облікової політики підприємства «Прометей» та загальноприйнятими принципами обліку в Україні. Внутрішньою зустрічною перевіркою встановлено розбіжності між показниками журналів-ордерів та Головної книги.

Ситуація 3. На підставі договору проведено аудит на фірмі «Онiкс» за минулий рік. Метою аудиту є визначення достовірності ведення обліку товарних запасів і основних засобів. Програма аудиту містить такі пункти: 1. Перевірка обліку руху товарів на складах; 2. Перевірка повноти оприбуткування основних засобів; 3. Перевірка обґрунтованості списання товарних втрат; 4. Перевірка відображення ліквідації основних засобів; 5. Перевірка правильності розрахунку амортизаційних відрахувань основних засобів; 6. Перевірка обліку ремонтів.

Практичне заняття № 9

Тема: Підсумковий контроль

План

- 1. Підсумковий контроль в аудиті*
- 2. Контроль якості аудиторських послуг*
- 3. Події після дати балансу та їх вплив на результати аудиторського дослідження*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про контроль якості аудиторських послуг;
- сформулювати уявлення щодо сутності поняття «подальші події»;
- сформувати навички щодо оцінки подальших подій аудитором при складанні аудиторського висновку;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 9.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Обґрунтувати необхідність підсумкового контролю в аудиті.
2. Передумови та процедури підсумкового контролю.
3. Ким здійснюється контроль якості аудиторських послуг?
4. Які функції виконує Комісія по контролю за якістю аудиторських послуг?
5. Як здійснюється організація контролю якості аудиторських послуг?
6. Яким міжнародним стандартом аудиту регулюється здійснення контролю за якістю проведення аудиту?
7. Розкрити зміст поняття «подальші події».
8. Яким міжнародним стандартом аудиту регламентується визначення і оцінка подальших подій?
9. Пояснити вплив подальших подій на вид аудиторського висновку.

Завдання 9.2

Проаналізувати інформацію, наведену на рисунку 9.1.

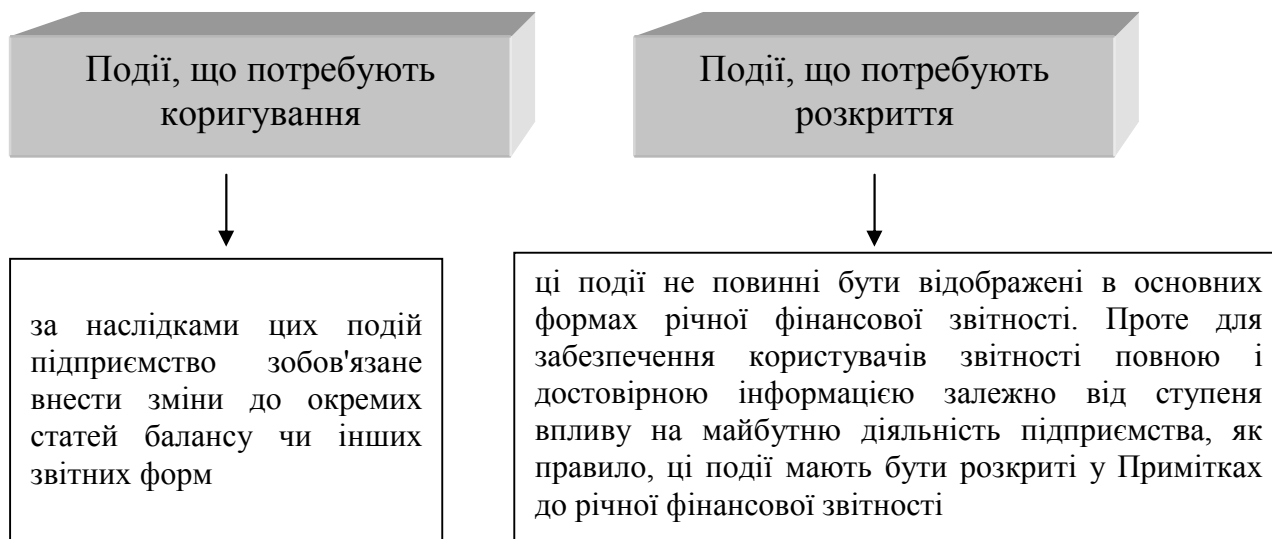


Рисунок 9.1 – Види подальших подій після дати балансу

Завдання 9.3

Здійснити класифікацію подальших подій за характером викликаних змін у річному звіті підприємства. Результати оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 9.1 Події після дати балансу

№ з/п	Подія	Вид події
1.	Злиття підприємств	
2.	Банкрутство єдиного постачальника сировини	
3.	Арешт поточних рахунків підприємства	
4.	Створення розгалуженої мережі філій	
5.	Розірвання договору з покупцем, обсяг торгівельних операцій з яким складає близько 70%	
6.	Пожежа, що призвела до втрати 10% майна підприємства	
7.	Завищення балансової вартості виробничих запасів на 200000 грн	
8.	Продаж 70% основних засобів, що були відображені у складі необоротних активів	
9.	Додаткова емісія акцій	
10.	Визнання дебіторської заборгованості в сумі 120000 грн безнадійною	



Питання для самостійного вивчення [4, 9, 17]

1. В чому сутність внутрішньофірмового контролю за наданням аудиторських послуг?
2. Яку відповідальність може бути покладено на аудитора у випадку неякісного надання аудиторських послуг ?

Завдання (для самостійної роботи)

У вигляді робочого документу аудитора подати результати спостереження за проведенням інвентаризації на підприємстві та вибіркової перевірки їх. Скласти листа до керівництва підприємства, в якому дати загальну оцінку проведених інвентаризацій, рекомендації та необхідні зміни, які потрібно внести.

Аудитором встановлено:

1. Розпорядженням по підприємству для проведення інвентаризації в торговому кіоску призначена комісія у складі – голова комісії зав. магазином № 1 Петренко А. Д., члени комісії – бухгалтер Немировська В. В., матеріально відповідальна особа Мирончук А.М.

2. На віконці кіоску була вивішена об'ява «Інвентаризація».

3. Зроблено підрахунок готівки в касі кіоску, голова комісії в присутності продавця перерахував гроші, положив їх до сейфу і взяв ключі собі.

4. По закінченні інвентаризації продавець кіоску згадав, що в шухляді у нього є ще готівка, яку він не встиг здати до каси підприємства. По рішенню комісії перша сторінка інвентаризаційного опису була переписана і готівка додана до раніше внесеної суми.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Проаналізувати відповідальність та дії аудитора після дати складання звітності підприємства.

Таблиця 9.2 **Відповідальність та дії аудитора після дати складання звітності підприємства**

Період	Відповідальність аудитора	Аудиторські процедури
1	2	3

Продовження табл. 9.2

1	2	3
До дати підписання аудиторського висновку	Аудитор несе відповідальність за повне розкриття всіх подій, що відбулися до дати підписання аудиторського висновку і мають вплив на фінансову звітність клієнта	Ознайомлення з протоколами зборів акціонерів, засідання ради директорів. Огляд фінансових оперативних зведень, фінансових планів, кошторисів витрат, прогнозів прибутку тощо. Отримання інформації від юристів стосовно претензій і позовів. Опитування керівництва клієнта про зміни у складі майна, залучення позикових коштів, зміни в обліку та інші аспекти
Між датами підписання аудиторського висновку і оприлюдненням фінансової звітності	Аудитор не несе відповідальності за виконання процедур перевірки або складання запиту стосовно фінансової звітності після дати підписання аудиторського висновку. Якщо було виявлено нові факти і внесено зміни до фінансової звітності, аудитор повинен внести виправлення у висновок	Аудитор повинен обговорити ситуацію з клієнтом, вирішити, чи існує необхідність внесення змін у фінансову звітність та результати виконаних аудиторських процедур. Якщо керівництво клієнта не внесло виправлень у фінансову звітність всупереч рекомендаціям аудитора, він подає висновок, що відрізняється від позитивного, вживає заходів для інформування користувачів фінансової звітності про наявність діючого і дійсного аудиторського висновку.
Після дати оприлюднення фінансової звітності і аудиторського висновку	Аудитор не несе відповідальності за факти, що сталися після оприлюднення фінансової звітності. Якщо було виявлено важливі факти, які існували до підписання аудиторського висновку і не були відомі аудитору, може бути складений новий висновок	Аудитор повинен обговорити з клієнтом проблем, пов'язані з виявленням важливих фактів, що існували до підписання аудиторського висновку і не були відомі аудитору. Необхідно проконтролювати внесення змін у поточний облік і фінансові звіти. Якщо зміни не були внесені, аудитор вживає заходи щодо своєчасного інформування користувачів



Практичне заняття № 10
Тема: Реалізація матеріалів аудиту

План

1. *Аналіз та оцінка матеріалів аудиту*
2. *Форми реалізації матеріалів*
3. *Контроль виконання рекомендацій і пропозицій аудитора*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про форми реалізації матеріалів аудиту;
- сформулювати уявлення щодо контролю за виконанням рекомендацій аудитора;
- одержати навички щодо реалізації матеріалів аудиту керівництвом перевіряемого підприємства;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 10.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Методика аналізу та оцінки матеріалів аудиту.
2. Який порядок документування реалізації матеріалів аудиту?
3. Основні завдання контролю виконання рекомендацій і пропозицій аудитора.
4. Порядок організації контролю виконання рекомендацій і пропозицій аудитора за результатами аудиту.

Завдання 10.2

За результатами проведеного аудиту касових операцій скласти акт інвентаризації наявних коштів за встановленою формою та проект наказу.

Дані для виконання:

Відповідно до наказу №47 від 14.01.2017 р. було проведено інвентаризацію центральної каси на 15 січня 2017 р. комісією у складі внутрішнього аудитора Головка М.В., бухгалтера Врчук П.С. економіста Пилипчук С.О. (касир Романчук Н.І). Залишок за даними касової книги на початок дня проведення інвентаризації склав 9300 грн. Ліміт каси встановлено у розмірі 5400 грн.

Інвентаризацією встановлено, що в касі на день перевірки було в наявності: готівки – 1200 грн, грошових документів – 4112 грн.

На виплату авансу у касі було дві відомості: №3 на загальну суму 18000 грн, за якою виплачено 17500 грн, і №4 на 75000 грн, по якій виплачено 70400 грн. На відомостях відсутнє письмове розпорядження керівника і головного бухгалтера про те, у який термін касиру доручається здійснити виплату заробітної плати. На титульних аркушах відомостей касиром не зроблені записи, скільки виплачено грошей і яка сума заробітної плати депонована.

Під час інвентаризації готівки і грошових документів у касі інвентаризаційна комісія виявила розписку комерційного агента від 18 жовтня минулого року в одержанні в касі 300 грн на термін до 20 січня поточного року. Підписи керівника і головного бухгалтера, які дозволяють таку видачу на розписці відсутні.

Завдання 10.3

Проаналізувати форми реалізації матеріалів аудиту (рис.10.1).





Питання для самостійного вивчення [4, 6, 8, 17]

1. Оформлення результатів надання аудиторських послуг
2. Необхідність вжиття заходів за результатами аудиту та їх роль у подальшій співпраці з аудитором.

Завдання (для самостійної роботи)

При аудиті господарських операцій з надходження та руху матеріалів на фірмі «Обрій» встановлено аудитором, що в результаті проведеної інвентаризації 5 лютого в акті результатів інвентаризації відображена нестача у сумі 215 грн Крім того з'ясовано, що в інвентаризаційну відомість записані матеріали на суму 580 грн, що не підлягали інвентаризації, але документи на їх оприбуткування відсутні. Дозвіл на включення матеріалів у інвентаризаційну відомість даний керівником та головним бухгалтером фірми. У бухгалтерському обліку нестача у сумі 250 грн відображена записом: Дт 947 Кт 714.

Встановити правомірність дій керівництва фірми «Обрій».

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Згідно звіту касира залишок на 30 вересня складав 2200 грн. При перерахуванні фактичної наявності готівки встановлена її наявність сумою 2000 грн. За документами аудитор встановив: за видатковим касовим ордером №250 головним бухгалтером Іванченко П.С. списана за рахунок нереальної кредиторської заборгованості видана заробітна плата Сергієнко С. М. на суму 250 грн; згідно видаткового касового ордера №251 сума виданої заробітної плати економісту Марченко М. І. склала 150 грн.

У журналі «Каса» вищевказана сума списана на рахунок 92 «Адміністративні витрати». Економіст Марченко М.І. у фірмі на час перевірки не працював і готівки в касі не отримував.

Встановити правомірність здійснених операцій. Підготувати проект наказу по підприємству щодо регулювання виявлених порушень.

Практичне заняття № 11

Тема: Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

План

1. *Поняття послуг аудиторських фірм та їх види.*
2. *Супутні та інші послуги.*
3. *Виконання завдань з надання впевненості.*
4. *Організація праці в аудиторській фірмі*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення про ознаки класифікації аудиту та його види;
- проаналізувати сутність принципів надання аудиторських послуг;
- закріпити знання щодо класифікації аудиторських послуг;
- засвоїти зміст аудиторських послуг;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 11.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити зміст поняття «аудиторська діяльність» та охарактеризувати її відмінності від аудиту.
2. Аудиторські послуги та їх класифікація
3. Охарактеризуйте види аудиторських послуг у сфері обліку, аналізу, консультаційної та експертної діяльності.

Завдання 11.2. Пов'язати окремі складові аудиторської діяльності з їх характеристиками.

Види аудиторської діяльності та їх характеристики

1. ... перевірка статей балансу
2. ... встановлення достовірності показників річної фінансової звітності
3. ... аналіз системи обліку і внутрішнього контролю
4. ... вивчення бухгалтерської і оперативної інформації за окремими статтями витрат
5. ... вивчення економічності і ефективності управлінських рішень на різних рівнях господарювання
6. ... оцінка якості інформації

7. ... проведення аудиту на підприємстві за рішенням суду
8. ... незалежна перевірка платіжно-розрахункової документації
9. ... відновлення і здійснення бухгалтерського обліку
10. ... надання консультацій з фінансової стратегії підприємства
11. ... аудит згідно з договором, з метою об'єктивної оцінки достовірності бухгалтерського обліку
12. ... розробка рекомендацій щодо податкового планування
13. ... оцінка діяльності підприємства згідно з вимогами законодавчих актів та нормативних документів
14. ... перевірка достовірності фінансової звітності інвестиційних фондів
15. ... перевірка недержавних пенсійних фондів

Послуги, які надаються аудиторами (аудиторськими фірмами), поділяються на:

- *завдання з надання впевненості*, що виконуються згідно з Міжнародною концептуальною основою завдань з надання впевненості та відповідними стандартами (Міжнародними стандартами аудиту, Міжнародними стандартами завдань з огляду, Міжнародними стандартами завдань з надання впевненості);
- *супутні послуги*, визначені Міжнародними стандартами супутніх послуг;
- *інші послуги*, пов'язані з професійною діяльністю аудиторів (аудиторських фірм), які визначені Аудиторською палатою України відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність»;
- *організаційне та методичне забезпечення аудиту*.

Завдання 11.3

Розподілити аспекти незалежності аудиторської професії за групами: правова, етична, економічна. Результати оформити у вигляді таблиці 11.1.

Таблиця 11.1 Аспекти незалежності аудитора при наданні аудиторських послуг

Вимоги до аудитора	Класифікаційна група
1	2

Відсутність фінансового інтересу у справах клієнта	
Відсутність залежності від клієнта через видані або одержані позики	
Обмеження видів послуг, що одночасно надаються одному клієнту	
Відсутність родинних зв'язків з представниками клієнта	
Вимоги до змісту реклами	
Обмеження тривалості співпраці з одним клієнтом	
Вимоги до назви фірми	
Обмеження суми винагороди від одного клієнта	
Заборона отримання товарів і послуг від одного клієнта	
Професійна компетентність	
Конфіденційність інформації, одержаної у ході перевірки	
Розподіл капіталу аудиторської фірми	
Відповідальність за роботу асистентів та експертів	
Розподіл відповідальності за думку про звітність	
Договірна основа взаємовідносин	
Незалежність розміру гонорару від виду висновку	
Обмеження видів діяльності суб'єктів аудиту	

Завдання 11.4

Заповніть таблицю, проставляючи відповідну позначку, яка підтверджує сумісність аудиторських послуг з проведенням обов'язкового аудиту (табл. 11.2).

Таблиця 11.2 Надання аудиторських послуг

Види аудиторських послуг	З проведенням обов'язкового аудиту	
	сумісні	несумісні
1	2	3
Оглядова перевірка		
Операційна (тематична) перевірка		
Компіляція		
Ведення обліку		
Відновлення обліку		
Організація бухгалтерського обліку		
Складання фінансової звітності		
Захист бухгалтерської та податкової звітності в податкових органах		

Продовження табл. 11.2

1	2	3
Виправлення помилок		
Удосконалення діючої системи обліку		
Автоматизація обліку		
Планування		
Аналіз		
Надання консультацій		
Навчальне консультування		
Проведення семінарів, підвищення кваліфікації облікового персоналу підприємств		
Навчання облікового персоналу		
Видання методичних розробок з бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу, аудиту		



Питання для самостійного вивчення [1, 4, 8, 9, 13]

1. Як класифікуються послуги аудиторських фірм?
2. Як надаються консультаційні послуги аудиторських фірм?
3. Яких принципів дотримуються аудитори при наданні аудиторських послуг?
4. Які загальні професійні вимоги застосовуються до супутніх послуг?
5. Які заходи контролю якості застосовуються до супутніх послуг?
6. Що є «іншими аудиторськими послугами»?

Завдання (для самостійної роботи).

Сформувати штат співробітників аудиторської фірми з метою повного забезпечення потреб клієнтів в необхідній інформації. Зробити розрахунок вартості послуг з консультування, враховуючи різний рівень кваліфікації співробітників аудиторської фірми.

Вихідні дані:

Аудиторська фірма «Ваш аудитор» планує займатись наданням аудиторських послуг, серед яких велику частку становитимуть консультації з питань бухгалтерського обліку і звітності,

оподаткування, аналізу фінансово-господарської діяльності, управління фінансами, стратегії розвитку підприємства.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити хто несе відповідальність за якість і терміни виконання аудиторських послуг.

Умова завдання

Ситуація 1. Аудиторська фірма «Професіонал» передала клієнту результати виконаної роботи (аудиторський висновок та інші підсумкові документи складені відповідно до умов договору) з запізненням на три робочі дні. Окрім того, через тиждень результати проведеного аналізу показників фінансової звітності були відкликані аудиторською фірмою мотивуючи тим, що його проводив асистент аудитора, який не має достатнього досвіду і він припустився помилки. Директор аудиторської фірми особисто вибачився перед клієнтом. Незважаючи на це, керівництво підприємства звернулося зі скаргою в Аудиторську палату України на аудиторську фірму «Професіонал». Хто несе відповідальність за якість і термін виконання аудиторських послуг згідно чинного законодавства?

Контрольні тести модуля 2

1. Головна цільова функція незалежного аудиту фінансової звітності:

- а) підтвердження фінансової незалежності клієнта;
- б) підтвердження безперервності його функціонування;
- в) зменшення інформаційного ризику при прийнятті управлінських рішень користувачами звітності;
- г) підтвердження платоспроможності клієнта.

2. З якої процедури починають перевірку фінансової звітності після укладення договору на аудит?

- а) планування аудиту;
- б) ознайомлення зі системою внутрішнього контролю;
- в) виконання тестів контролю;
- г) виконання тестів підтвердження.

3. Під інформаційним забезпеченням аудиту розуміють:

- а) певним чином упорядковану сукупність інформації, яку формують і використовують на різних стадіях процесу аудиту;
- б) певним чином упорядковану сукупність нормативно-довідкової інформації;
- в) звітність підприємства.

4. Яке з визначень відповідає терміну «помилка»?

- а) навмисне викривлення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок в облікових записах і розрахунках, недогляду в додержанні повноти обліку;
- б) викривлення фінансової звітності шляхом використання фальсифікованих первинних документів, невідповідного відображення операцій бухгалтерського обліку в регістрах синтетичного і аналітичного обліку;
- в) ненавмисне перекручення фінансової інформації в результаті арифметичних або логічних помилок в облікових записах і розрахунках, недогляду в додержанні повноти обліку, невідповідне відображення записів в обліку;
- г) немає правильної відповіді.

5. Яка із перелічених послуг відноситься до супутніх аудиту?

- а) оглядова (експрес) перевірка;
- б) консультації з оподаткування;
- в) компіляція (трансформація) бухгалтерського обліку.
- г) всі відповіді правильні;

6. Якими видами діяльності дозволяється займатися аудитору?

- а) наданням аудиторських послуг;
- б) посередницькою діяльністю;
- в) виробничою діяльністю;
- г) торгівельною діяльністю.

7. Що не відноситься до об'єктів аудиту пасиву балансу?

- а) юридична повноцінність і законність функціонування;
- б) доходи майбутніх періодів;
- в) статутний капітал;
- г) забезпечення майбутніх витрат і платежів.

8. Аудитор встановив, що всі авансові звіти містять підпис керівника підприємства. Отже, система внутрішнього контролю підприємства забезпечує:

- а) обмеження доступу до активу;
- б) документування господарських операцій;
- в) розподіл обов'язків;
- г) санкціонування господарських операцій.

9. Яким документам необхідно надати перевагу під час аудиторського підтвердження залишку на поточному рахунку підприємства?

- а) усному повідомленню адміністрації підприємства;
- б) письмовому повідомленню керівництва підприємства;
- в) виписці банку;
- г) документам бухгалтерського обліку.

10. Проведення інвентаризації дає можливість переконатись у:

- а) правильності оцінки активів;
- б) реальній наявності активів;
- в) наявності права власності підприємства на активи;
- г) арифметичній точності облікової інформації.

11. Зустрічна перевірка проводиться на підставі дослідження:

- а) взаємопов'язаних операцій в одній організації;
- б) документів, оформлених одним і тим же виконавцем;
- в) зіставлення фактичної інформації з нормативною.

12. Метою проведення інвентаризації є:

- а) забезпечення контролю за наявністю і станом майна, його рухом, використанням матеріальних, фінансових, та інших ресурсів відповідно до затверджених норм;
- б) виявлення стану розрахунків, встановлення фактичної наявності або підтвердження дебіторської заборгованості;
- в) перевірка дотримання діючих положень про матеріальну відповідальність;
- г) всі відповіді правильні.

13. Нормативна перевірка дозволяє:

- а) з'ясувати правильність зроблених у документах обчислень;
- б) виявити факти помилок чи шахрайства;
- в) встановити тотожність усіх примірників одного і того ж документа;
- г) з'ясувати обґрунтованість списання сировини на виробництво.

14. В яких випадках використовують лабораторний аналіз?

- а) у разі необхідності встановлення фактичної наявності майна на підприємстві;
- б) у разі необхідності виявлення фактичних витрат сировини та матеріалів;
- в) у разі необхідності контролю якості сировини, матеріалів та готової продукції.

15. Аналітичні процедури в аудиті – це:

- а) порівняння і прогнозування показників за результатами економічного аналізу;
- б) оцінка взаємозв'язків між окремими елементами фінансової звітності;
- в) оцінка фінансового стану підприємства;
- г) усе перелічене.

16. Під час перевірки повноти оприбуткування виручки від реалізації готової продукції аудитор повинен упевнитися в наступному:

- а) постачальникам не були сплачені кошти;
- б) було правильно створено резерв сумнівних боргів;
- в) у документах на відвантаження наявні всі облікові записи та виписано податкову накладну;
- г) правильно обчислено природній убуток.

17. Виконання однією особою виписки виданих касових ордерів і видачі грошей з каси є доказом:

- а) низького рівня внутрішнього контролю на підприємстві;
- б) виконання працівниками несумісних функцій;
- в) наявності прямого розкрадання коштів з каси підприємства;
- г) правильної організації внутрішнього контролю.

18. Відповідальність аудитора за висловлення думки стосовно фінансової звітності повинна бути:

- а) чітко викладена у вступному параграфі стандартного висновку аудитора;
- б) чітко викладена у параграфі про обсяг аудиту стандартного висновку аудитора;
- в) чітко викладена у заключному параграфі стандартного висновку аудитора;
- г) така норма до формування стандартного висновку аудитора не передбачена.

19. Які органи державної влади затверджують форми фінансової звітності підприємств і порядок їх заповнення?

- а) Міністерство Фінансів України спільно з Державним комітетом статистики України;
- б) Державна податкова адміністрація України спільно з Міністерством Фінансів України;
- в) Державна податкова адміністрація України за погодженням з Національним банком України.

20. На яку дату складається баланс підприємства?

- а) на перше число наступного за звітним періодом місяця;
- б) на кінець останнього дня кварталу (року);
- в) підприємство самостійно вибирає дату складання балансу;
- г) на дату, що затверджена у наказі про облікову політику.

21. Згідно з інформаційними потребами користувачів фінансової звітності вона:

- а) відповідає даним Головної книги, журналів-ордерів, реєстрів синтетичного і аналітичного обліку;
- б) складена з дотриманням взаємоузгодження показників різних форм фінансової звітності;
- в) не містить помилок і перекручень, здатних вплинути на рішення користувачів звітності.

22. Яке з визначень відповідає терміну «звичайна діяльність підприємства»?

- а) будь-яка основна діяльність, а також операції, що її забезпечують або виникають в результаті її проведення;
- б) основна діяльність, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю;
- в) операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що забезпечують основну частку його доходу.

23. Документальний аналіз інвентаризаційної відомості є методом аудиторської перевірки на відповідність фінансової звітності критерію:

- а) відповідності;
- б) обачності;
- в) фактичної наявності;
- г) повноти.

24. Які із наведених нижче характеристик не свідчать про можливість припинення діяльності підприємства? :

- а) показник абсолютної ліквідності значно менше нормативного;
- б) постійне невиконання зобов'язань перед кредиторами протягом звітного року;
- в) співвідношення між власним і позиковим капіталом 2:1;
- г) постійні збитки від основної діяльності.

25. Аудитору слід знати, що своєчасно не видану заробітну плату:

- а) депонують;
- б) перераховують до бюджету;
- в) відносять на фінансові результати;
- г) відносять на витрати виробництва.

26. З якою метою аудитор зіставляє дані реєстру обліку розрахунків з постачальниками з даними реєстрів обліку касових операцій, операцій на рахунках у банках?

- а) для перевірки законності розрахунків;
- б) для перевірки санкціонування операцій;
- в) для перевірки повноти обліку кредиторської заборгованості;
- г) для перевірки своєчасності і повноти оплати рахунків постачальників.

27. Який прийом застосує аудитор, щоб пересвідчитися у забезпеченні умов зберігання коштів у касі?

- а) інвентаризація;
- б) опитування;
- в) сканування;
- г) огляд приміщення каси та ознайомлення із договором про матеріальну відповідальність касира.

28. Для формулювання аудиторського висновку аудитором необхідно:

- а) вивчити всю наявну інформацію за період, що перевіряється та зібрати достатню кількість аудиторських доказів;
- б) перевірити 90 % всієї наявної інформації за період, що перевіряється;
- в) скористатися інформацією, що надана попереднім аудитором;
- г) перевірити 50 % всієї наявної інформації за період, що перевіряється.

29. За яких обставин аудитор має право видати негативний аудиторський висновок?

- а) аудитор задоволений станом обліку та звітності на підприємстві;
- б) існує незначна невпевненість достовірності обліку окремих господарських операцій;
- в) існує незначна незгода щодо способу відображення в обліку окремих господарських операцій;
- г) аудитор не задоволений станом обліку та звітності на підприємстві.

30. Який вид висновку повинен обрати аудитор за умови існування причин, що не дають можливості сформулювати думку щодо стану обліку та звітності підприємства у цілому?

- а) безумовно-позитивний;
- б) умовно-позитивний;
- в) негативний;
- г) відмова від висновку.

31. Якщо висновки аудитора і клієнта з певних питань аудиту не збігаються, то:

- а) аудитор відмовляється надати аудиторський висновок;

- б) аудитор надає умовний висновок;
- в) аудитор надає позитивний висновок, що враховує побажання клієнта;
- г) аудитор надає безумовно-позитивний висновок.

32. Якщо висновок аудитора обґрунтований, складений неупереджено стосовно до клієнта та інших заінтересованих сторін, це відповідає принципу:

- а) незалежності;
- б) об'єктивності;
- в) конфіденційності;
- г) професійної компетентності.

33. Офіційний документ, засвідчений підписом і печаткою аудитора (аудиторської фірми), що складається в установленому порядку і включає висновок щодо достовірності звітності, це:

- а) аудиторський звіт;
- б) робочі документи аудитора;
- в) аудиторський висновок;
- г) лист аудитора.

34. Які види аудиторського висновку існують:

- а) безумовно-позитивний, негативний;
- б) безумовно-позитивний з пояснювальним параграфом, умовно-позитивний;
- в) відмова від висловлення думки;
- г) всі відповіді правильні.

35. Обов'язковими елементами аудиторського висновку є:

- а) заголовок, вступний розділ, висновок аудитора про перевірену звітність;
- б) заголовок, вступ, масштаб перевірки, висновок аудитора про перевірену звітність, дата аудиторського висновку, реквізити сторін;
- в) заголовок, масштаб перевірки, висновок аудитора про перевірену звітність, підпис аудиторського висновку;
- г) аудиторський висновок складається у довільній формі.

36. Який розділ аудиторського висновку дає упевненість, що аудиторська перевірка здійснена відповідно до вимог чинного законодавства?

- а) масштаб перевірки;
- б) вступна частина;
- в) заголовок;
- г) підпис аудиторського висновку.

37. Який розділ аудиторського висновку містить відомості про те, що аудит проведений незалежним аудитором, а також назву фірми (або прізвище аудитора)?

- а) вступна частина;
- б) заголовок;
- в) масштаб перевірки;
- г) адреса аудитора.

38. Хто має право підписувати аудиторський висновок?

- а) аудитор, який проводив аудит;
- б) аудитор, який проводив аудит або директор аудиторської фірми;
- в) директор аудиторської фірми, який має сертифікат;
- г) правильної відповіді немає.

39. Вкажіть склад підсумкової документації аудиту:

- а) загальний план аудиту, програма аудиту, графік роботи аудитора;
- б) аудиторський висновок, акт приймання-передавання аудиторського висновку;
- в) контрольні розрахунки та аналітичний огляд фінансового стану підприємства.

40. Якщо аудитор не отримав достатньої кількості належних доказів, що зумовило несуттєву незгоду, то він повинен:

- а) надати безумовно-позитивний висновок;
- б) надати умовно-позитивний висновок;
- в) надати негативний висновок;
- г) відмовитися від надання аудиторського висновку.

41. Датою підписання аудиторського висновку є:

- а) дата підписання акта приймання-передавання виконаних робіт;

- б) дата фактичного завершення аудиту;
- в) дата фактичного надання робочої документації аудитора клієнту;
- г) дата формування аудиторського звіту.

42. Безумовно-позитивний висновок надається аудиторською фірмою у такому разі:

- а) коли під час проведення аудиту були створені оптимальні умови для проведення аудиту;
- б) надана вся необхідна і достатня інформація для досягнення мети аудиту;
- в) аудитор дійшов висновку, що фінансові звіти справедливо й достовірно відображають інформацію відповідно до визначеної концептуальної основи фінансової звітності.

43. При виконанні яких умов надається умовно-позитивний висновок?

- а) під час перевірки мало місце обмеження в інформації, яке однак не здійснило істотного впливу на думку аудитора;
- б) під час перевірки були встановлені факти невідповідності діючому законодавству;
- в) відхилення, які були виявлені під час перевірки, не були ліквідовані до складання аудиторського звіту.

44. До аудиторського висновку не включається:

- а) адресат;
- б) опис перевірених документів;
- в) рівень аудиторської гарантії;
- г) опис виявлених невідповідностей.

45. Інформація, отримана аудитором при складанні висновку, на якій базується аудиторська думка, - це:

- а) внутрішній контроль;
- б) аудиторські докази;
- в) контроль якості;
- г) планування.

46. Про який вид аудиторського висновку свідчить вислів у тексті «за виключенням...»?

- а) безумовно-позитивний з пояснювальним параграфом;
- б) негативний;
- в) відмова у висновку;
- г) безумовно-позитивний.

47. Який вид висновку вибере аудитор, якщо він встановив використання відмінних від загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку, але вважає, що фінансова звітність представлена правильно і об'єктивно?

- а) безумовно-позитивний;
- б) умовно-позитивний;
- в) негативний;
- г) відмова у висновку.

48. Результати з лаконічним описом виявлених порушень, помилок, відхилень, з оцінкою стану бухгалтерського обліку, достовірності звітності і законності господарських операцій повинні бути представлені в:

- а) аудиторському висновку;
- б) аудиторському звіті;
- в) робочих документах аудитора;
- г) всі відповіді вірні.

49. Аудиторський висновок про фінансову звітність клієнта є:

- а) актом перевірки фінансово-господарської діяльності;
- б) підтвердженням аудиторською фірмою правильності визначення всіх показників бухгалтерської звітності;
- в) думкою аудитора про достовірність фінансової звітності у всіх суттєвих аспектах;
- г) рекомендаціями з усунення виявлених недоліків у бухгалтерському обліку.

50. Які з перелічених робіт не відносяться до аудиту?

- а) надання консультативних послуг щодо оподаткування;
- б) прогнозування діяльності підприємства;
- в) визначення і стягнення штрафних санкцій за несвоєчасну сплату податків;
- г) організація і комп'ютеризація обліку на підприємстві.

51. Як повинен діяти аудитор, якщо керівництво підприємства, в якому проводиться перевірка, відмовляється надати інформацію, посилаючись на комерційну таємницю?

- а) припинити договірні відносини з замовником;
- б) скласти негативний висновок;
- в) скласти відмову від видачі аудиторського висновку і повідомити про це податкову адміністрацію;
- г) скласти відмову клієнту в зв'язку з неможливістю перевірки фактів, які підтверджують достовірність показників обліку та звітності.

52. Аудиторська фірма здійснює бухгалтерський облік господарських операцій підприємства. Чи має вона право підтвердити річний звіт цього підприємства за законодавством України?

- а) ні, це суперечить принципу незалежності аудитора;
- б) така ситуація не розглядається законодавством України;
- в) має право згідно з Законом України «Про аудиторську діяльність»;
- г) аудиторська фірма взагалі не може вести бухгалтерський облік клієнта.

53. Яке завдання стоїть перед аудитором під час перевірки наявності ліцензії на здійснення певної діяльності?

- а) правильність представлення і розкриття;
- б) достовірність оцінки;
- в) законність господарських операцій;
- г) реальність існування операцій та повнота їх відображення у обліку.

54. Під час здійснення аудиту були знайдені 3 різних помилки на суму відповідно 3.6, 1.8, 2.3 млн. грн. Відносно прибутку до оподаткування суттєвою є сума 5,0 млн. грн. Чи будуть визнані ці помилки суттєвими?

- а) ні, адже їхні суми значно менші вказаної межі суттєвості;
- б) так, адже їх загальна сума перевищує вказану межу суттєвості;
- в) так, тому що рівень суттєвості повинен складати еквівалент 10 дол. США у національній валюті України (на день виконання завдання);

г) ні, бо відносно вказаної межі суттєвості ці помилки становлять відповідно лише 72%, 36%, 46%.

55. За яких умов аудиторська фірма може здійснювати аудит фінансової звітності інвестиційної компанії?

- а) за умови укладення договору на аудит;
- б) аудит фінансової звітності інвестиційної компанії не є обов'язковим;
- в) при наявності сертифікату;
- г) при відсутності порушення спеціальних вимог до статті 20 Закону України «Про аудиторську діяльність».

56. До якого моменту аудитор несе відповідальність за висвітлення у висновку подій, що можуть вплинути на фінансові звіти?

- а) до дати балансу (завершення фінансового року);
- б) до дати завершення аудиту;
- в) до опублікування звітності;
- г) до дати завершення дії договору.

57. У чому полягає необхідність аудиту фінансової звітності?

- а) зростання вимог до розкриття шахрайства;
- б) захист інтересів власника (інвестора);
- в) збільшення масштабів (ускладнення) організації бізнесу;
- г) вимога господарського законодавства.

58. Як перевіряється реальність і вірогідність розрахунків з постачальниками і покупцями?

- а) шляхом інвентаризації розрахунків;
- б) шляхом вивчення стану записів в регістрах обліку;
- в) звіркою записів в Головній книзі з регістрами синтетичного і аналітичного обліку;
- г) перевіркою первинних документів за їх сутністю та законністю.

59. Які показники аналізує аудитор при проведенні аналізу балансу і фінансової звітності для оцінки прибутковості підприємства?

- а) темп зростання валового доходу від реалізації;

- б) рентабельність продукції, рентабельність основної діяльності та динаміку цих показників;
- в) рентабельність активів, рентабельність власного капіталу;
- г) співвідношення залучених і власних коштів.

60. Чи є відмінності в поняттях «аудиторський висновок» і «аудиторський звіт»?

- а) немає, це рівнозначні поняття;
- б) аудиторський висновок призначено для широкого кола користувачів, а звіт призначається виключно клієнту;
- в) аудиторський звіт призначено для широкого кола користувачів, а висновок призначається виключно клієнту;
- г) аудиторський висновок – короткий за змістом, а звіт – широкий.

МОДУЛЬ 3. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Практичне заняття № 12

Тема: Внутрішній аудит: його сутність, об'єкти і суб'єкти

План

1. Сутність внутрішнього аудиту, його організація і необхідність
2. Функції та завдання внутрішнього аудиту
3. Об'єкти внутрішнього аудиту

Мета заняття:

- сформулювати уявлення щодо сутності внутрішнього аудиту;
- сформулювати уявлення щодо функцій і завдань внутрішнього аудиту;
- сформувати навички щодо організації внутрішнього аудиту на підприємстві;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 12.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Розкрити суть внутрішнього аудиту.
2. Яка роль внутрішнього аудиту в системі управління підприємством?
3. Які завдання внутрішнього аудиту?
4. Хто являється суб'єктом внутрішнього аудиту?
5. Які вимоги до працівників служби внутрішнього аудиту?
6. В якій формі аудитори подають інформацію про результати проведених перевірок керівнику підприємства?
7. Як впливає ефективність внутрішнього аудиту на зовнішній аудит?
8. Який взаємозв'язок зовнішнього і внутрішнього аудиту?

Завдання 12.2

Охарактеризувати відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом. Результати оформити у вигляді таблиці.

Таблиця 12.1 Відмінності між внутрішнім і зовнішнім аудитом

Ознака	Внутрішній аудит	Зовнішній аудит
1. Мета і завдання		
2. Замовник		
3. Об'єкти аудиту		
4. Характер діяльності		
5. Суб'єкт аудиту		
6. Кваліфікація		
7. Зміст і форми звітності		
8. Підзвітність		
9. Періодичність здійснення		
10. Рівень незалежності		
11. Оплата праці		

Завдання 12.3

Визначити, чи правильними є наступні твердження:

1. Внутрішній аудит організаційно призначений обслуговувати інтереси власників підприємства.
2. Функції внутрішнього аудиту змінюються незалежно від вимог керівника підприємства.
3. Система внутрішнього контролю призначена обслуговувати інтереси інших користувачів – керівництва підприємства.
4. Внутрішній аудит є різновидом підприємницької діяльності.
5. Кваліфікація внутрішнього аудитора визначається керівництвом підприємства.
6. Вимоги норм чинного законодавства стосовно внутрішнього аудиту економічних суб'єктів мають обов'язковий характер і підлягають неухильному дотриманню.
7. Внутрішній аудит може досягнути такого самого рівня незалежності як зовнішній аудит при висловленні незалежної думки щодо фінансової звітності підприємства.
8. Внутрішній контроль має ініціативний характер: на розсуд керівництва економічного суб'єкта він може проводитися в поточному (постійному), періодичному чи одноразовому режимі.
9. У ході внутрішнього аудиту товарно-матеріальних цінностей аудитор зобов'язаний відобразити в аудиторському звіті усі виявлені

ним порушення та зробити висновки з питання, хто саме здійснив крадіжку за умови її виявлення.

10. Проведення внутрішнього аудиту акціонерних товариств, товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю в установлених законодавством випадках є обов'язковим.

11. Внутрішній аудит в інтересах власників має в установлених законодавством випадках проводитися ревізійною комісією (ревізором) чи незалежним аудитором.

12. Внутрішній аудит є одним із способів контролю за правомірністю та ефективністю діяльності усіх підрозділів підприємства.

13. При проведенні внутрішнього аудиту обов'язковим є планування роботи фахівців.

14. Внутрішній аудит здійснюється спеціально створеним на підприємстві підрозділом, який, як правило, підпорядковується у функціональному аспекті Раді директорів або Загальним зборам власників підприємства.

Завдання 12.4

Необхідно:

1. Скласти наказ керівника підприємства на проведення внутрішнього операційного аудиту виробництва сільськогосподарської продукції.
2. До наказу додати програму проведення внутрішнього аудиту.
3. Наказ скласти за такою формою:

Зразок 12.1

НАКАЗ № _____

по _____

« _____ » _____ 20__ р.

м.Миколаїв

У відповідності до плану роботи підрозділу внутрішнього аудиту

_____,

наказую:

1. Здійснити внутрішній операційний аудит виробництва продукції _____ за період з _____ по _____.
2. Проведення внутрішнього аудиту доручити _____.

3. Аудит провести відповідно до затвердженої програми в термін з _____ по _____.

4. Звіт про результати перевірки надати до _____.

5. Узагальнення матеріалів перевірки та складання підсумкової документації покласти на _____ (посада, прізвище).

Керівник

П.І.Б.



Питання для самостійного вивчення [15, 18, 21]

1. Порядок розробки та зміст Положення про службу внутрішнього аудиту
2. Спільні та відмінні риси внутрішньогосподарського контролю та внутрішнього аудиту
3. Порівняльна характеристика принципів зовнішнього і внутрішнього аудиту
4. Формування методології внутрішнього аудиту

Завдання (для самостійної роботи)

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити невідповідності нормативним актам.
3. Сформулювати суть невідповідностей.

Умова завдання

На підприємстві у грудні 2016 р. була проведена інвентаризація каси і виявлена недостача готівки. Недостача була списана на касира, але касир відмовився погасити її, аргументуючи це тим, що він не є матеріально відповідальною особою.

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

1. Проаналізувати ситуацію.
2. Визначити доцільність застосування певного типу організаційної структури служби внутрішнього аудиту для даного підприємства.
3. Сформулювати суть невідповідностей.

Умова завдання

Ситуація 1. В акціонерному товаристві відкритого типу, яке має складну організаційну структуру (п'ять дочірніх підприємств, закордонне представництво), застосовується комбінована організаційна структура служби внутрішнього аудиту, а саме: окремим службам управління передана частина прав і функціональних обов'язків внутрішніх аудиторів.

Чи доцільне застосування такого типу організації і забезпечення внутрішнього контролю в акціонерному товаристві?

Ситуація 2. На виробничому підприємстві внутрішніми аудиторами необхідно здійснити погоджені процедури (аудит на відповідність) щодо контролю формування собівартості готової продукції та послуг.

Які аудиторські процедури та методичні прийоми необхідно включити до плану аудиторської перевірки?

Ситуація 3. На виробничому підприємстві, основним напрямком діяльності якого є виготовлення залізобетонних конструкцій, звільнився головний бухгалтер. Протягом місяця посада залишалася вакантною. Здійснивши перестановку на ключових посадах, на його місце було призначено начальника фінансового відділу одного із структурних підрозділів, який займається зовнішньоекономічною діяльністю – продажем власної виробничої продукції. Чи є ці події об'єктом оцінки заходів контролю суб'єкту господарювання? Хто повинен і яким чином, в першу чергу, на це відреагувати?

Практичне заняття № 13
Тема: Методичні прийоми внутрішнього аудиту

План

1. Методичні прийоми внутрішнього операційного аудиту
2. Методичні прийоми внутрішнього аудиту на відповідність

Мета заняття:

- сформувати навички щодо вибору методів операційного аудиту;
- сформувати навички щодо вибору методів аудиту на відповідність;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 13.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Основні завдання внутрішнього аудиту.
2. Дати характеристику порядку оцінки складу і якості інформаційного забезпечення внутрішнього аудиту.
3. В чому суть внутрішнього операційного аудиту?
4. Розкрити сутність внутрішнього аудиту на відповідність.
5. Які методичні прийоми застосовуються у ході здійснення внутрішнього операційного аудиту?
6. Які методичні прийоми застосовуються у ході здійснення аудиту на відповідність?
7. Охарактеризувати види методичних прийомів документального і фактичного контролю.

Завдання 13.2

Провести класифікацію методичних прийомів документального і фактичного контролю за наступними групами: органолептичні, розрахунково - аналітичні, документальні, узагальнення і реалізації результатів. Результати оформити в таблиці 13.1.

Таблиця 13.1 Застосування методичних прийомів при проведенні аудиту

№ з/п	Група методичних прийомів	Назва методичних прийомів	Документальний та фактичний контроль
1.	Органолептичні	Інвентаризація	Фактичний
...

Методичні прийоми: інвентаризація, службове розслідування, експеримент, економічний аналіз, групування недоліків, аналітичне групування, нормативно-правове регулювання, камеральна перевірка, контроль за прийняттям рішень, огляд, експертна оцінка, лабораторний аналіз, перевірка кошторису, перевірка обсягів виконаних робіт, одержання письмових і цінних пояснень, контрольна закупівля, порівняння даних, одержання довідок від третіх осіб, вибіркові спостереження, контрольні заміри, хіміко-лабораторний аналіз, коефіцієнтний аналіз, статистичні розрахунки, економіко-математичні методи.

Завдання 13.3

Провести перевірку даної господарської операції, здійснивши відповідні розрахунки та прокоментувати порушення, які виявлені в даній ситуації.

На підприємстві 18.02.2017 р. одержано за чеком № 056345 готівку на такі цілі:

для виплати заробітної плати працівникам і службовцям – 54200 грн;

на відрядження – 1800 грн;

на господарські потреби – 800 грн;

За звітом касира виплачено:

18.02.2017 р. – 34500 грн заробітної плати за відомістю №16;

19.02.2017 р. – 2500 грн Іванову В. К. на відрядження за видатковим касовим ордером №12;

20.02.2017 р. – 800 грн Петрову С. П. на господарські потреби за видатковим касовим ордером №13;

21.02.2017 р. – 19000 грн заробітної плати за відомістю №17.

Питання для самостійного вивчення [15, 18, 21]



1. Основні етапи внутрішнього аудиту
2. Взаємозв'язок цілей підприємства і цілей внутрішнього аудиту
3. Професійні стандарти внутрішнього аудиту

Завдання (для самостійної роботи)

Провести перевірку даної господарської операції, здійснивши відповідні розрахунки та прокоментувати порушення, які виявлені в даній ситуації.

Результати перевірки оформити у вигляді робочого документу аудитора.

Згідно з договором на касове обслуговування для підприємства встановлено ліміт каси – 300 грн. Дані касових звітів за лютий 2008 року наведено у таблиці.

Таблиця 13.2 Дані касових звітів

Дата	Залишок на початок	Надходження	Витрачання	Залишок на кінець	Утому числі на виплату заробітної плати
01.02	250	1800	1700	350	
02.02	350	11400	400	11350	11000
03.02	11350	2000	10000	3350	1000
04.02	3350	1100	-	4450	1000
05.02	4450	-	500	3950	500
08.02	3950	-	3450	500	
09.02	550	250	-	750	

Тематика індивідуальних завдань

Завдання (для індивідуальної роботи)

Визначити об'єкти внутрішнього аудиту, джерела інформації та методичні прийоми дослідження (табл. 13.3).

Таблиця 13.3 Вихідні дані для визначення об'єктів аудиту

Компонент аудиту	Об'єкти аудиту	Джерела інформації	Методичні прийоми і способи аудиту	Можливі помилки і порушення
Аудит грошових коштів				
Аудит розрахунків з підзвітними особами				
Аудит розрахунків з оплати праці				
Аудит розрахунків з бюджетом				
Аудит товарних запасів				
Аудит основних засобів				
Аудит власного капіталу				

Практичне заняття № 14

Тема: Реалізація матеріалів внутрішнього аудиту

План

1. *Аналіз та оцінка матеріалів внутрішнього аудиту*
2. *Форми реалізації матеріалів внутрішнього аудиту*
3. *Контроль виконання рекомендацій і пропозицій внутрішнього аудитора*

Мета заняття:

- сформулювати уявлення щодо форм реалізації матеріалів внутрішнього аудиту;
- сформувати навички аналізу і оцінки матеріалів внутрішнього аудиту;
- сформувати навички щодо організації реалізації матеріалів внутрішнього аудиту на підприємстві;
- сформувати навички щодо організації контролю за виконанням пропозицій внутрішнього аудиту і розпоряджень керівництва;
- виконати передбачені практичні завдання.

Завдання 14.1

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Методика аналізу та оцінки матеріалів внутрішнього аудиту.
2. Який порядок документування реалізації матеріалів внутрішнього аудиту?
3. Які існують форми реалізації матеріалів внутрішнього аудиту?
4. Організація контролю виконання рекомендацій і пропозицій внутрішнього аудитора за результатами перевірки.
5. Чим відрізняється реалізація матеріалів внутрішнього і зовнішнього аудиту?
6. Що таке «ефект аудиту»?
7. Як впливають на ефективність аудиту вимоги щодо його економічності, продуктивності, рентабельності та окупності?

Завдання 14.2

Пов'язати поняття з їх визначеннями (табл. 14.1).

**Таблиця 14.1 Визначення окремих понять
реалізації матеріалів внутрішнього аудиту**

Поняття	Визначення
1. Рішення за матеріалами внутрішнього аудиту _____	А. Складається посадовими особами внаслідок незгоди з прийнятим рішенням за результатами внутрішнього аудиту
2. Допоміжний документ _____	Б. Складається внутрішнім аудитором для обґрунтування перевірених ним фактів, подій, явищ
3. Пояснення _____	В. Складається в хронологічному порядку, реєструються виявлені в ході перевірки факти господарських порушень
4. Акт інвентаризації _____	Г. Складається матеріально-відповідальними особами і додається до матеріалів внутрішнього аудиту, щоб уникнути спірних питань
5. Письмове повідомлення _____	Д. Складається відповідними особами на вимогу аудитора у виправдання або підтвердження фактів, що перевіряються
6. Скарга на рішення за матеріалами внутрішнього аудиту _____	Е. Відображає виявлену фактичну наявність господарських засобів і стан розрахунків, є самостійним джерелом доказів виявлених нестач і надлишків майна
7. Розрахунок _____	Є. Документ, відповідно до якого на підприємстві проводяться невідкладні заходи щодо усунення виявлених порушень
8. Розписка _____	Ж. Складається внутрішнім аудитором для залучення окремих осіб до виконання аудиторських процедур
9. Описи, списки, накопичувальні і порівняльні відомості _____	З. Складається залежно від конкретних обставин, виявлених фактів порушень і зібраних матеріалів у ході перевірки

Завдання 14.3

Необхідно визначити, які обов'язкові документи необхідно додати до звіту внутрішнього аудитора за умови виявлення недоліків

у ведені обліку окремих об'єктів. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 14.2).

Таблиця 14.2 Стверджувальні документи за виявленими фактами недоліків у ведені обліку окремих об'єктів

№ з/п	Перелік порушень	Стверджуються документами
1. Касові операції		
1.1.	Нестача або надлишок готівки в касі	
1.2.	Порушення або зловживання по касових операціях	
2. Банківські та розрахунково-кредитні операції		
2.1.	Неправомірне відшкодування підзвітним особам витрат у відрядженні	
2.2.	Видача наступного авансу на відрядження без повного звітування за попередній	
2.3.	Підробки документів	
3. Збереження запасів		
3.1.	Нестачі або надлишки сировини, матеріалів, МШП тощо	
3.2.	Перевитрати сировини, будівельних матеріалів тощо	
3.3.	Неправильне списання природного убутку	
3.4.	Неправильне віднесення на собівартість запасів	

Питання для самостійного вивчення [15, 18, 21]



1. Розкрити зміст поняття «ефективність роботи аудитора».
2. Тактичні прийоми отримання пояснень.
3. Характеристика документа «Акт» та його різновиди.

Завдання (для самостійної роботи)

Згідно звіту касира залишок на 25 жовтня складав 1250 грн. При перерахуванні фактичної наявності готівки встановлена її наявність сумою 1200 грн. За документами аудитор встановив: за видатковим касовим ордером № 74 головним бухгалтером Мартиноюю М. С. списана за рахунок нереальної кредиторської заборгованості видана

заробітна плата Петренко М.І. на суму 840 грн; згідно видаткового касового ордера №75 сума виданої заробітної плати економісту Петренко М.І. склала 750 грн.

У журналі «Каса» вищевказана сума списана на рахунок 92 «Адміністративні витрати». Економіст Петренко М. І. у фірмі на час перевірки не працював і готівки в касі не отримував.

Встановити правомірність здійснених операцій. Підготувати проект наказу по підприємству щодо регулювання виявлених порушень.

Контрольні тести модуля 3

1. Внутрішній аудит є функцією:

- а) управління;
- б) планування;
- в) фінансового контролю;
- г) внутрішнього господарського контролю.

2. До принципів внутрішнього аудиту відносять:

- а) оцінка аудиторського ризику;
- б) незалежність;
- в) відповідальність перед третіми особами;
- г) об'єктивність.

3. До початкової стадії внутрішнього аудиту відносять:

- а) укладання договору на аудиторську перевірку;
- б) складання плану;
- в) проведення тестування;
- г) аналіз і оцінка зібраних аудиторських доказів.

4. Що є спільним елементом між внутрішнім і зовнішнім аудитом?

- а) мета;
- б) результати;
- в) прийоми, способи, методи дослідження;
- г) суб'єкт аудиту.

5. Внутрішній аудит є:

- а) складовою частиною бухгалтерського обліку;
- б) елементом облікової політики;
- в) системою внутрішнього контролю;
- г) підрозділом внутрішнього контролю.

6. Служба внутрішнього аудиту підпорядкована:

- а) головному бухгалтеру;
- б) податковому інспектору;
- в) раді директорів;
- г) ревізійному відділу.

7. Роль і функції підсистеми внутрішнього аудиту визначаються:

- а) Аудиторською палатою України;
- б) чинним законодавством;
- в) керівництвом підприємства;
- г) зовнішнім аудитором-консультантом.

8. Завдання, яке не вирішує система внутрішнього аудиту:

- а) оцінка надійності систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю;
- б) управлінський консалтинг;
- в) контроль збереження і реальності активів і пасивів;
- г) здійснення бухгалтерського обліку активів і пасивів.

9. Якщо аудитор планує використати результати роботи підрозділу внутрішнього аудиту, то перевіряє:

- а) предмет контролю внутрішнього аудиту;
- б) виконання внутрішнім аудитором своїх обов'язків;
- в) відповідність дій внутрішнього аудиту цілям зовнішнього аудиту;
- г) нічого не перевіряє.

10. Централізована форма організації внутрішнього аудиту передбачає:

- а) внутрішні аудитори підпорядковуються головному бухгалтеру;
- б) внутрішні аудитори підпорядковуються керівнику;
- в) внутрішні аудитори підпорядковуються керівнику служби внутрішнього аудиту;
- г) внутрішні аудитори нікому не підпорядковуються.

11. Підсумковими документами роботи внутрішнього аудиту є:

- а) аудиторський висновок;
- б) звіт аудитора перед замовником;
- в) акт інвентаризації;
- г) звіт про проведення перевірки.

12. Суб'єктом внутрішнього аудиту є:

- а) сертифікований аудитор;
- б) кваліфікований працівник підприємства;
- в) головний бухгалтер підприємства;
- г) бухгалтер з оплати праці.

13. До обов'язків старшого аудитора можна віднести:

- а) призначати керівника робіт з аудиту;
- б) планування та контроль робіт з аудиту, розробка програм, уточнення методик аудиту;
- в) відповідати за якість наданих послуг.

14. Чи проводяться незалежні аудиторські перевірки підприємств, які мають внутрішні аудиторські відділи або аудиторів?

- а) не проводяться, так як підприємство може бути перевірено і власними аудиторами;
- б) проводяться вибірково, якщо підприємство збанкрутувало чи є збитковим;
- в) проводиться, якщо підприємство підлягає обов'язковому аудиту відповідно до діючого законодавства;
- г) перевірка може проводитись взагалі тільки за ініціативою власників.

15. Які функції не виконує внутрішній аудит?

- а) проведення попереднього і наступного контролю з метою допомоги керівництву і колективу ефективно виконувати свої функції;
- б) проведення експрес-аналізу показників фінансово-господарської діяльності;
- в) аналіз системи обліку, вивчення економічної ефективності управлінських рішень, розробка фінансових прогнозів і рекомендацій;
- г) складання аудиторських висновків за вимогою податківців.

16. Чи може працювати аудитором особа, яка не має сертифікату аудитора?

- а) не може;
- б) може, тільки якщо має економічну освіту;
- в) може працювати на посаді консультанта, помічника аудитора;
- г) може тільки бути внутрішнім аудитором підприємства.

17. Чи зменшується відповідальність зовнішнього аудитора за висловлену аудиторську думку при використанні результатів роботи внутрішнього аудитора?

- а) так, якщо зовнішній аудитор погоджується з думкою внутрішнього аудитора?
- б) так, якщо при цьому здійснено посилання в аудиторському висновку на розподіл відповідальності;
- в) ні, в жодному разі;
- г) так, якщо є згода управлінського персоналу.

18. Метою внутрішнього аудиту є:

- а) забезпечення ефективності управління і захист інтересів власників;
- б) виявлення правопорушень з боку посадовців;
- в) пошук оптимального варіанта для прийняття управлінського рішення;
- г) призначення відповідальності винним особам.

19. Яке значення для аудитора має інформація про кваліфікацію облікового персоналу замовника?

- а) забезпечує своєчасне здійснення тестів;
- б) визначає економічну ефективність контролю;
- в) вказує на можливість змови з метою зловживань;
- г) вказує на можливість досягнення завдань внутрішнього контролю щодо достовірності звітності

20. Згідно з МСА 610 «Розгляд роботи внутрішнього аудитора» до функцій внутрішнього аудитора не включається:

- а) перевірка та оцінювання відповідності системи бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю;
- б) перевірка економічності та продуктивності діяльності суб'єкта господарювання;
- в) висловлення аудиторської думки стосовно фінансової звітності;
- г) перевірка дотримання законів, нормативних актів та інших зовнішніх вимог.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Суть та зміст аудиту, як форми незалежного фінансового контролю, його ціль, завдання та принципи.
2. Історія становлення та перспективи подальшого розвитку аудиту в Україні.
3. Постулати аудиту.
4. Відмінність аудиту від ревізії.
5. Регулювання аудиторської діяльності.
6. Міжнародні стандарти аудиту та їх характеристика.
7. Види аудиту, їх цілі та завдання.
8. Основні принципи аудиту та вимоги до нього.
9. Суб'єкти та об'єкти обов'язкового аудиту.
10. Основні види аудиторських послуг.
11. Сертифікація аудиторської діяльності.
12. Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності.
13. Відповідальність аудиторів та аудиторських фірм.
14. Міжнародні стандарти аудиту.
15. Норми професійної етики аудиторів.
16. Методика проведення аудиторських перевірок та надання інших аудиторських послуг.
17. Організація процесу аудиту.
18. Організація контролю роботи аудитора та її якості.
19. Початкова стадія аудиторської перевірки. Договір на проведення аудиту.
20. Оцінка суттєвості в аудиті.
21. Сутність понять «інформаційний ризик», «підприємницький ризик», «аудиторський ризик».
22. Складові загального аудиторського ризику та їх характеристика.
23. Методи визначення аудиторського ризику.
24. Помилки та обман в аудиті.
25. Оцінка системи внутрішнього контролю на підприємстві.
26. Тестування системи внутрішнього контролю.
27. Принципи та етапи планування аудиту.
28. Методи аудиту.
29. Робочі документи аудитора і їх функції.

30. Терміни зберігання та порядок вилучення робочих документів аудитора.
31. Планування в аудиті. Види планів.
32. Структура та зміст загального плану аудиторської перевірки.
33. Розробка робочої програми аудиторської перевірки.
34. Поняття аудиторських доказів, їх види.
35. Джерела і процедури отримання аудиторських доказів.
36. Оформлення результатів аудиту.
37. Структура та зміст аудиторського висновку.
38. Аудиторська звітність: її склад та характеристика.
39. Принципи складання, порядок і елементи аудиторського висновку.
40. Види аудиторського висновку.
41. Загальний огляд фінансової звітності підприємства.
42. АПУ: порядок створення і основні напрямки діяльності.
43. Принципи складання фінансової звітності.
44. Аудит фінансової звітності.
45. Конфіденційність та володіння робочими документами, порядок їх зберігання.
46. Підсумковий контроль: його сутність та процес здійснення.
47. Сутність внутрішнього аудиту.
48. Відмінність внутрішнього аудиту від зовнішнього.
49. Реалізація матеріалів внутрішнього і зовнішнього аудиту.
50. Взаємодія внутрішнього і зовнішнього аудиту.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ



Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає у виконанні робіт, передбачених у наступній картці (табл. 1).

Таблиця 1 Картка самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форма контролю та звітності	Мак кількість балів
1. Обов'язкові			
Систематичність і активність роботи на семінарських і практичних заняттях			
1.1. Підготовка до семінарських та практичних занять	Згідно плану практичних занять	Активна участь в семінарських та практичних заняттях	2
1.2. Підготовка до модульних контрольних робіт	Згідно плану практичних занять	Перевірка правильності виконання модульних контрольних робіт	8
1.3. Виконання домашніх завдань	Згідно плану практичних занять	Перевірка правильності виконання завдань оформлених у робочому зошиті	2
2. Вибіркові			
2.1. Аналітичний огляд наукових публікацій	Не пізніше ніж за 1 місяць до кінця семестру	Обговорення результатів під час аудиторних занять	3
2.2. Підготовка доповіді на наукову студентську конференцію	Згідно плану проведення конференцій	Обговорення результатів доповіді під час аудиторних занять	5
2.3. Підготовка наукової статті	Не пізніше ніж за тиждень до кінця семестру	Публікація у наукових виданнях	10

ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА

В процесі вивчення здобувачами вищої освіти дисципліни «Аудит» передбачено наступні види робіт викладачів зі здобувачами вищої освіти:

- індивідуальні консультації за графіком, затвердженим кафедрою;

- перевірка виконання індивідуальних завдань поточного контролю (передбачено проведення та перевірка модульних контрольних робіт);

- індивідуальні заняття з окремими здобувачами вищої освіти з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних здібностей, результатом яких може бути підготовка здобувачами вищої освіти наукових доповідей, статей.

ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Аудит» здійснюється на основі поточно-модульного контролю і підсумкового контролю знань (екзамену).

Поточний контроль знань здійснюється шляхом проведення усного опитування, написання контрольних робіт по вивченим темам, рішення ситуаційних задач. На семінарських заняттях практикується експрес-опитування, виступи здобувачів вищої освіти по складним питанням, дискусії.

Оцінці підлягають активність роботи здобувача вищої освіти протягом семестру при обговоренні теоретичних питань та вирішенні практичних завдань, рівень знань, продемонстрованих у відповідях на практичних заняттях.

Оцінці самостійної роботи здобувача вищої освіти підлягають виконання домашніх практичних завдань.

Творча робота здобувача вищої освіти оцінюється кафедрою обліку і оподаткування. Вона включає:

- участь в науково-дослідній роботі;
- виступи в наукових гуртках і конференціях;
- участь у внутрівузівських олімпіадах з аудиторської діяльності;
- участь у Всеукраїнських олімпіадах з аудиторської діяльності.

Таблиця 2 Схеми поточного і підсумкового контролю

№ змістового модуля	Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
			min	max	min	max
I	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	2	2,5	4	5
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2	2,5	4	5
	- підготовка доповіді					3
Разом по I змістовому модулю					11	18
II	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	2	2,5	4	5
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2	2,5	4	5
	- підготовка тез на конференцію					5
Разом по II змістовому модулю					11	20
III	1. Аудиторна робота в т.ч.: - контрольна робота	1	3	5	3	5
	2. Самостійна робота в т.ч.: обов'язкова					
	- домашнє завдання (задачі)	2	3	3,5	6	7
	- робота в moodle не обов'язкова	2	2,5	3	5	6
	- підготовка наукової статті, наукової роботи, участь в олімпіаді					4
Разом по III змістовому модулю					14	22
Разом					36	60
Екзамен					24	40
Разом по дисципліні					60	100

Здобувачі вищої освіти, що набрали менше 36 балів до сесії не допускаються. До складання екзамену такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів.

Таблиця 3 Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Традиційна оцінка
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90 – 100	«5»
BC	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75 – 89	«4»
DE	Задовільно – непогано, але з незначною кількістю недоліків	60 – 74	«3»
EX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як досягти мінімального критерію	35 – 59	«2»
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	1 - 34	«2»

Звільнення здобувача вищої освіти від екзамену можливе тільки за рішенням кафедри при значних успіхах здобувача вищої освіти, за поданням викладача. Для цих здобувачів вищої освіти встановлюється по дисципліні 100 балів.

Підсумковий контроль знань здійснюється шляхом складання екзамену по екзаменаційних білетах, які містять два теоретичних питання, одну виробничу ситуацію або одну задачу.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудиторська палата України [Електронний ресурс]. – офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://apu.com.ua>. – Мова укр. – Дата останнього доступу: 08.01.2017. – Назва з екрану.
2. Аудит : підруч. / М. О. Никонович, К. О. Редько. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 748 с.
3. Аудит : підруч. / За ред. д.е.н., професора Петрик О. А.. – К. : КНЕУ, 2015. – 504 с.
4. Аудит: основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту : підруч. / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
5. Аудит: практикум / [О.А. Петрик, В.О. Зотов, Б.В. Кудрицький, І.Ю. Чумакова та ін.]. – К. : КНЕУ, 2011. – 364 с.
6. Аудит : підруч. / за ред. В. В. Немченко, О. Ю. Редько. – К. : ЦУЛ, 2012. – 540 с.
7. Аудит в системі економічних відносин України: сучасний стан та концепція розвитку : монографія / В. В. Рядська. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2014. – 472 с.
8. Бутинець Ф. Ф. Аудит : підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закл. / Ф. Ф. Бутинець. – 4-те вид., перероб. та доп. – Житомир : Рута, 2005. – 512 с.
9. Войнаренко М. П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: навч. посіб. / М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 488 с.
10. Давидов Г. М. Аудит : навч. посіб. / Г. М. Давидов. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К. : Знання, 2005. – 363 с.
11. Каменська Т. О. Облік, аналіз та внутрішній аудит витрат виробництва : навч. посіб. / Т. О. Каменська, І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько. – К. : ІВЦ Держкомстату України, 2007. – 128 с.
12. Кулаковська Л. П. Основи аудиту : навч. посіб. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – 3-є вид. – К. : Каравела, 2009. – 312 с.
13. Кулаковська Л. П. Організація і методика аудиту : підруч. / Л. П. Кулаковська, Ю. В. Піча. – К. : Каравела, 2012. – 544 с.
14. Маслак О. О. Облік, аналіз та аудит зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / О. О. Маслак, В. Й. Жежуха. – К. : Каравела, 2011. – 400 с.

15. Немченко В. В. Практичний курс внутрішнього аудиту : підруч. / В. В. Немченко, В. П. Хомутенко, А. В. Хомутенко. – К. : ЦУЛ, 2008. – 240 с.
16. Облік, аналіз та аудит : навч. посіб. / [М. С. Білик, А. Г. Загородній, Г. І. Кіндрацька, М. В. Корягін та ін.] – К. : Кондор, 2008. – 618 с.
17. Огійчук М. Ф. Аудит: організація і методика : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. / М. Ф. Огійчук, І. Т. Новіков, І. І. Рагуліна. – К. : Алерта, 2012. – 664 с.
18. Пантелеев В. П. Внутрішній аудит : навч. посіб. / В. П. Пантелеев, М. Д. Корінько. – К. : 2006. – 247 с.
19. Пилипенко І. І. Стандарти аудиту та етики : навч. посіб. / І. І. Пилипенко, О. Ю. Редько – К. : Інформаційно-аналітичне агентство, 2007. – 277 с.
20. Проблеми і перспективи розвитку внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України : монографія / О. В. Сметанко – К : КНЕУ, 2014. – 461 с.
21. Теорія та практика внутрішнього аудиту в акціонерних товариствах України : монографія / О.В. Сметанко. – К. : КНЕУ, 2013. – 436 с.

Навчальне видання

Аудит
Методичні рекомендації

Укладач:
Костирко Алла Георгіївна

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 7,8
Тираж 50 прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.